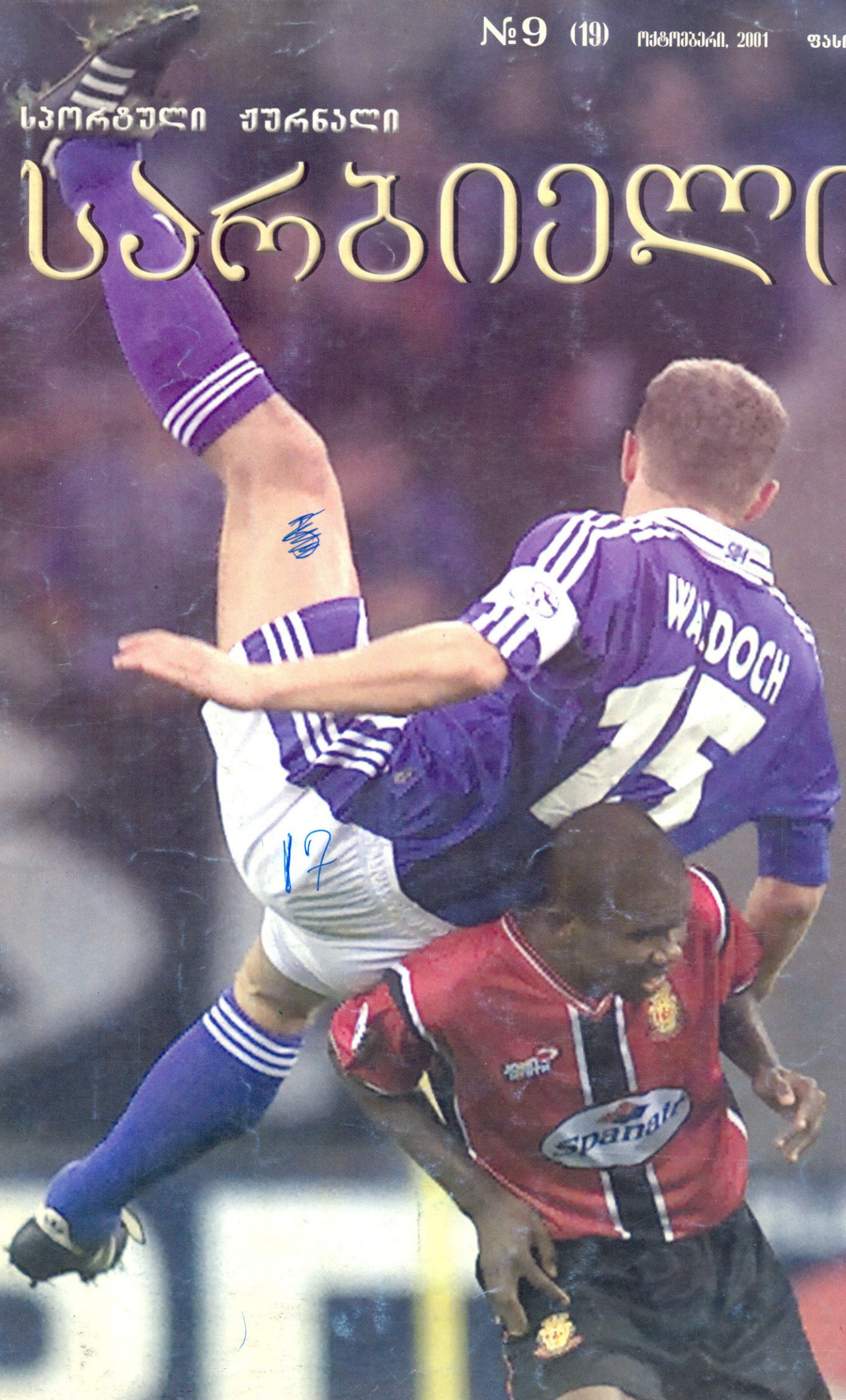

სპორტული ჟურნალი

სპორტიველი

ირაკლი გამყრელიძე

3 ტანსვლი
ღირიჟორი

პაპუნა კედიბა

5 ტრაგედია

გიორგი დარჯანიძე

6 ვინ
აბრიწყებს
მსაჯებს?

8 ნაადრევი
ფიქრები უშუის
დღესასწაულზე

სოლომონ გულისაშვილი

10 ჩვენ და
ნამდვილი
ლიბა

პაპუნა კედიბა

16 DISCOVERY

20

დავით გულუა

21 სტამბოლის საიტი
იუმოსლავიის
თავაჯსოვით

დავით გულუა

22 სანამ მანუატი
ჩამოინგროვდა

ავთანდილ გურასაშვილი

24 კარგორ ბრიჯი
როგორც ვერსტი

14-15 გვერდი. მარსელო სალასი
(იუვენტუსი) REUTERS

I ტომას ვალდოხი (შლკე 04) და
სამუელ ეტოო (მალიორკა)
REUTERS

II დავით ყიფიანი (გურამ დოლენ-
ჯაშვილის ფოტო)

III სიდნეის პეიზაჟი (ავთანდილ
გურასაშვილის ფოტო)

IV გაბრიელ ბატისტუტა (რომა)
REUTERS

რედაქტორი ილია ბაბუნაშვილი

რედაქტორის მოადგილე
სოსო კოტორეიშვილი

ტექნიკური რედაქტორი
რუსუდან დარსაგელიძე

სტილისტი ცისანა ნიკოლაიშვილი
ოპერატორი მამბა დობრეიშვილი

მრჩემელთა საბჭო:

ვასტანგ ზნიკაძე, მამუკა გუბელაძე,
სოლომონ გულისაშვილი,
ავთანდილ გურასაშვილი,
ემზარ ზენაიშვილი, ზურაბ ფოცხვერია

გაზეთი სარბიელის დაბეჭდა

რეკლამა უურნალ «სარბიელში» — 93 16 08

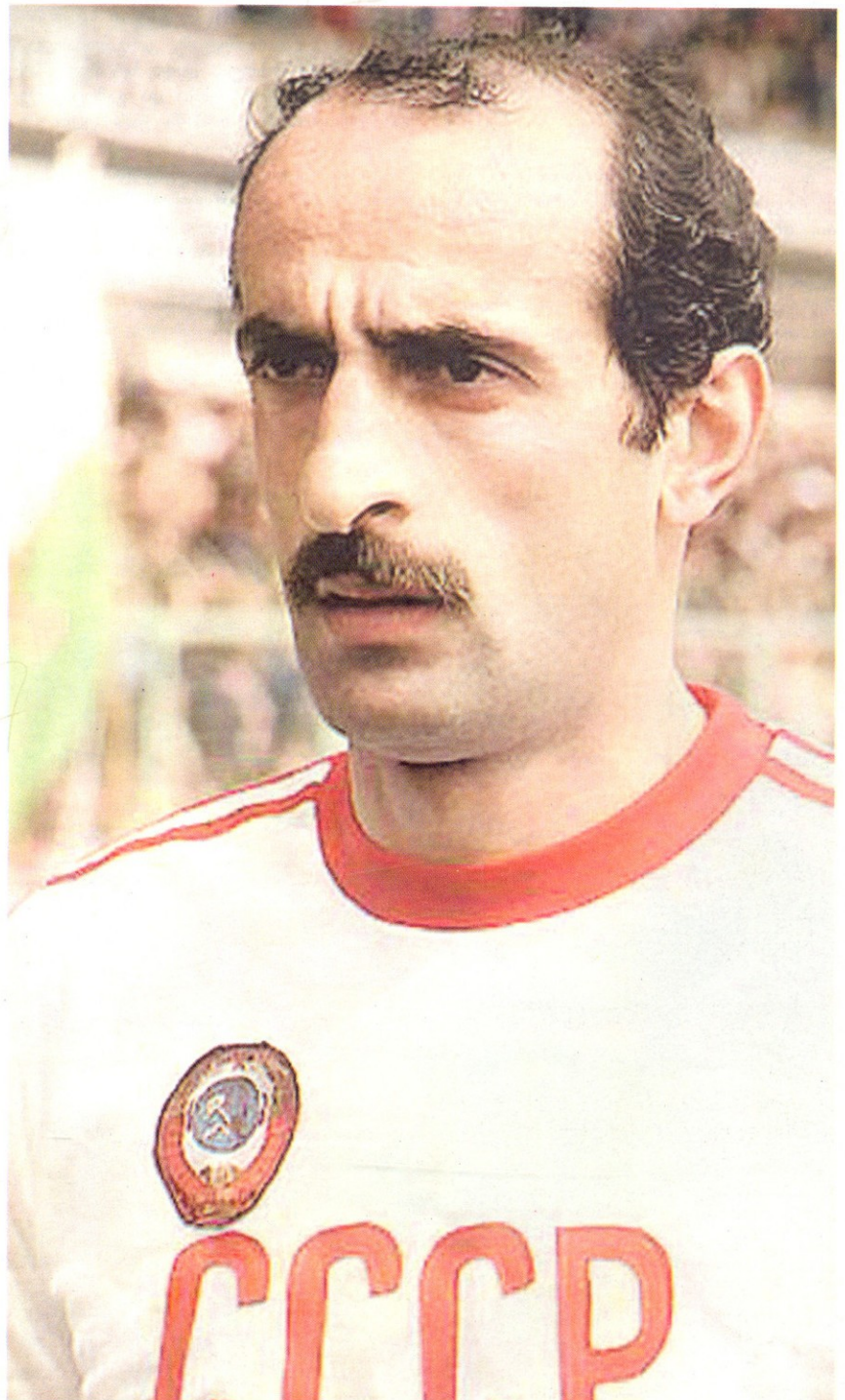
ტანსეელი დირიშორი

22 სექტემბერს
მინას პიაზარას
დავით ყიფიანი,
ორმოცდაათი წლის
ქართული
ფეხბურთის
პარსკვლავი.
დავით ყიფიანი
ტრავიკულად
დაიღუპა —
თბილისისკენ
მანქანით
მომავალს, სოფელ
ნეროვანთან
გულმა უმტყუნა, ამას
კი ავტოკატასტროფა
მოჰყვა.

ირაკლი გაყარაძე

ეს ტრაგედია იყო ერთგვარი გაგრძელება იმ სამწუხარო ჯაჭვისა, ქართული ფეხბურთის ვარსკვლავებს რომ მოჰყვებოდათ. სხედასხვა დროს, ავტოკატასტროფამ იმსხვერპლა დინამოელები შოთა იაშვილი, თემურ სტეფანია, ვიტალი დარასელია. ავტოავარიამ სამუდამოდ მიაჯაჭვა საწოლს „დინამოს“, ლეგენდარული კაპიტანი ავთანდილ (ბასა) ლოლობერიძე.

დავით ყიფიანი ცხრაშედი წლის წინათ გამოეთხოვა ფეხბურთს და მისი ამგვარი გადაწყვეტილება თბილისელ გულშემატკივართათვის შოკისმომგვრელი გახლდათ. მაშინ განწყობა იმგვარი იყო, რომ თითქოს ყველაფერი დამთავრდა. როგორც შემდგომში გაირკვა, ამგვარი შეხედულება სულაც არ იყო საფუძველსმოკლებული. ყიფიანის წასვლის შემდეგ, რასაც ვიტალი დარასელიას დაღუპვა მოჰყვა, თბილისის „დინამო“ ვერც ვერ გასწორდა წელში. 1982 წლიდან საბჭოთა კავშირის დაშლამდე ერთადერთხელ შეძლო საპრიზო ადგილის დაკავება ჩემპიონატში, რაიმე

საერთაშორისო წარმატებაზე ლაპარაკი კი საერთოდ შეუძლებელი შეიქნა. ვინ იყო დავით ყიფიანი თბილისის „დინამოსთვის“ და ქართული ფეხბურთისთვის?

ალბათ, დავით ყიფიანი, ქართველ ფეხბურთელთაგან ყველაზე მეტად განასახიერებდა ჩვენი ფეხბურთის კავშირს ევროპასთან. მიუღს საბჭოთა კავშირში ძალიან იშვიათი იყო მისი ყაიდის ფეხბურთელი, იერით და მიხრა-მოხრითაც კი. ყიფიანი უცხო იყო იმ დროის საბჭოთა ფეხბურთისთვის. მისი თამაშის დრო, მსოფლიოში იყო, თუ შეიძლება ითქვას „ტანხმელი დირიჟორების“ ეპოქა. ეს იყო იოჰან კრუიფის გენიაზე აგებული დრო, რომელიც 80-იანი წლების მეორე ნახევარში დასრულდა მიშელ პლატინის ფეხბურთიდან წასვლით. შემტევი შუა ნახევარცველი, რომელიც გონივრული და ლამაზი პასებით ამარაგებს თავდამსხმელებს, თამაშის სადავეები უპყრია ხელთ და გოლებიც მრავლად გააქვს, რადგან ერთ დროს თავდასხმაში ათამაშებდნენ — აი, იმ ეპოქის ყველაზე მომხიბვლელი და პოპულარული ფიგურა ფეხბურთში.

დავით ყიფიანი სწორედ ასეთი იყო. ისევე როგორც დიდი ევროპელი ვარსკვლავები, ისიც მოწინააღმდეგის საჯარიმოში ტრიალს და გოლების გატანას იყო მიჩვეული, როცა თანდათან დაიწია უკან და შეტევათა ორგანიზატორად იქცა. ნიჭიერმა თავდამსხმელმა შუა მოედანზე ისეთი თვისებები გამოამჟღავნა, რომ მისი თავდასხმაში მოცდენა აღარ შეიძლებოდა. ყი-

ფიანის გონება, უგრძესი და ზუსტი პასები, რომლებიც თამაშსა და შედეგზე გადაწყვეტ გაკლენას ახდენდა, ყიფიანის საუკეთესო შეხვედრები თავისი შინაარსით დიახაც რომ უტოლდებოდა მოწინავე ევროპულ ფეხბურთელთა თამაშებს. ამასთან ერთად, ყიფიანს არც გოლების გატანა დაიწვევია და ამ მხრივაც იცავდა „ტანხმელი დირიჟორების“ თამაშის წესებს.

მისი ოსტატობა და სათამაშო სიბრძნე სულ უფრო დახვეწილი და ღრმა ხდებოდა, მისი სახელი ძალიან ცნობილი იყო დასავლეთში და სწორედ ამ დროს გამოეთხოვა თამაშს.

უმეტესად, ის უიღბლო ფეხბურთელი იყო. ხშირად ტრავმებმა და იმ დროის საბჭოთა ფეხბურთის მმართველობაში გაბატონებულმა მიდგომებმა, დიახაც, იქონიეს გავლენა მის კარიერასა და გადაწყვეტილებებზე. ყიფიანს აუცილებლად უნდა მიესწავა ძალები რომელიმე კარგ დასავლურ კლუბში. ეს მისთვის დიდი სტიმული იქნებოდა, ახლებურ იერსა და გამოცდილებას შესძენდა მის თამაშს. ქართველი გულშემატკივრები არაფრით გაიმეტებდნენ მას თვით უდიდესი კლუბებისთვისაც კი, მაგრამ რომც გაემეტებინათ, საბჭოთა კავშირში ეს შეუძლებელი იყო. იქედან არავის უშვებდნენ სათამაშოდ დასავლეთში.

დავით ყიფიანს აუცილებლად მეტი უნდა ეთამაშა საბჭოთა ნაკრებში. იქ მისი გამოჩენა ბოლო წლებში ეპიზოდური უფრო იყო. მონრეალის ოლიმპიადაზე ვალერი ლობანოვსკიმ ის ერთხელაც არ შეიყვანა

მინდორზე. 1977 წელს ყიფიანი წლის ფეხბურთელი გახდა საბჭოთა კავშირში. ეს ის ხანა იყო, როცა ნაკრებს ნიკიტა სიმონიანი წვრთნიდა და ყიფიანიც რეგულარულად ხვდებოდა გუნდში, ოღონდ თავდამსხმელის პოზიციაზე. მერე საბჭოთა ნაკრები არგენტინის მსოფლიოს ჩემპიონატზე ვერ მოხვდა და შესაჭვობა კონსტანტინ ბესკოვს ჩაბარდა. ბესკოვის ნაკრებში მყარად ეპყრათ ადგილები რამაზ შენგელიას, ვიტალი დარასელიას, ალექსანდრე ჩიკაძეს, რომელსაც ბესკოვი პასარელას ადარებდა და თენგიზ სულაქველიძეს. ყიფიანის გამოჩენა კი ამ გუნდში სულ უფრო ეპიზოდური ხდებოდა.

ეს ის დრო იყო, როცა ყიფიანი თავისი საკლუბო კარიერის პიკს უახლოვდებოდა, უკვე ქვეყლიყო გუნდის მილიტარად, „დინამო“ კი თავისი ისტორიის ყველაზე დიდ გამარჯვებებსა და ტიტულებს ეუფლებოდა. სწორედ ამ დროს, ნაკრებში მას ფრთაზე თამაშს, ან რაღაც ასეთს შესთავაზებდნენ ხოლმე. მის პოზიციაზე ბესკოვს შესაშური კიეველი ნახევარმცველი ლეონიდ ბურიაკი ერჩივნა, ბურიაკის არყოფნაში კი „სპარტაკელი“ იური გავრილოვი. 1982 წლის მსოფლიოს ჩემპიონატზე ასეც მოხდა. გაზაფხულზე ბურიაკმა ფეხი მოიტეხა და ესპანეთში საბჭოთა გუნდის გამოამაშებლობას სპეციფიკური ნიჭის ფეხბურთელი, გავრილოვი წარმართავდა. ყიფიანის ადგილი ოცდამდე კაცში ვერ მოინახა. მას არ ენდნენ.

ამას კი თან ერთვოდა ტრავმები. ზღაპრულად ჩატარებული 1981 წლის პირველი ნახევრის შემდეგ ყიფიანს კვლავ უიღბლობა ელოდა წინ. მადრიდის საერთაშორისო ტურნირზე მას ფეხი მოტეხა „რეალის“ მცველმა მიგელ ანხელმა და მთელი შემოდგომა ამ ტრავმის მოვლას დასჭირდა. მაშინ თბილისში სალაპარაკო ერთი რამ იყო, მოახლოებული მსოფლიოს ჩემპიონატი და დავით ყიფიანი. ეს იყო თემა, რომელსც სიცოცხლე არ ეწერა. ყოველივე ამის მიუხედავად, დავით ყიფიანი რჩებოდა ხალხის უსაყვარლეს ფეხბურთელად და მთავარ იმედად. ზედ მსოფლიო ჩემპიონატის წინ თბილისის „დინამო“ თასების თსის ნახევარფინალიდან გამოთიშა ლიეჟის „სტანდარტმა“. ამის შემდეგ ყიფიანმა კიდევ ითამაშა რამდენიმე საკლუბო შეხვედრაში, რითაც დაასრულა კიდევ კარიერა. მთავარ მიზეზად მან გაუთავებელი ტრავმები დასახელა.

გულშემატკივრებისთვის ეს ნამდვილი დრამა იყო. დრამა იყო ეს გადაწყვეტილება ფეხბურთელისთვისაც. დიდი ტალანტი დიდ ფეხბურთში ბევრად მეტს იმსახურებდა.

თბილისის „დინამოს“ კი, არც მანამდე, არც შემდეგ არ ჰყოლია ამ ყაიდის ვარსკვლავი. საფეხბურთო ინტელექტი ასე შთამბეჭდავი არასოდეს ყოფილა ჩვენს სტადიონზე და არც იმ დიდ გამარჯვებებს მიახლოვებია კლუბის რომელიმე შემადგენლობა.

დავით ყიფიანის საუკეთესო თამაშების გახსენება იმ ეპოქის გახსენებაა, რომელშიაც ამ ფეხბურთისთვის საკმაოდ მოულოდნელი იერისა და ფიქრის კაცმა თავისი დიდი დასავა მწვანე მინდორს. ეს წაუშლელი დაღია.

პაპუნა კედია

ტრაგედია

„ტერორიზმს მაშინ დავამარცხებთ, როცა დავანახებთ, რომ არ გვეშინია. მას არ დაუნებლებით და ამას მინდორზე გასვლით დაუამტკიცებთ“ — ასე თქვა ჩემპიონთა თასის მფლობელისა და გერმანიის ჩემპიონის, მიუნხენის „ბაიერნის“ მწვრთნელმა, თანამედროვე ფეხბურთის ერთერთმა უდიდესმა სპეციალისტმა ოტმარ ჰიცფელდმა.

ოტმარ ჰიცფელდის ეს სიტყვები გამოხმაურება გახლდათ იმ საშინელებისა, 11 სექტემბერს ამერიკის შეერთებულ შტატებში რომ დატრიალდა — ნიუ-იორკში ორ ცათამბვჯენს, რომელშიც საერთაშორისო სავაჭრო ცენტრი იყო მოთავსებული, ტერორისტების გატაცებული ორი სამოქალაქო თვითმფრინავი შეეჯახა. იმავედროულად, ვაშინგტონში, შეერთებული შტატების თავდაცვის სამინისტროს შენობას ეგრეთწოდებულ პენტაგონს, დაეჯახა კიდევ ერთი თვითმფრინავი, ხოლო მეოთხე, რომელიც ასევე გატაცებული გახლდათ, პენსილვანიის შტატში ჩამოვარდა. ტრაგედიამ ათასობით უდანაშაულო ადამიანის სიცოცხლე შეიწირა.

უპრეცედენტო ტერორისტულ აქტს თუ ომს პლანეტის სპორტული საზოგადოებაც დაუყოვნებლივ გამოეხმაურა. გადაიდო საერთაშორისო შეჯიბრებათა უდიდესი ნაწილი, ხოლო საკუთრივ ამერიკაში, ცხადია, არც ეროვნული პირველობების ეტაპები ჩატარებულა.

ერთადერთი, რაც მყისვე არ გადაიდო, უეფას ჩემპიონთა ლიგის პირველი ტური გახლდათ. თამაშები, რომელთა დაწყებას ამერიკული ტრაგედია რამდენიმე საათით უსწრებდა, მაინც ჩატარდა და მხოლოდ მეორე დღეს გამოცხადდა გლოვა, რის გამოც რომის პაპმა უეფას დიდი საყვედური შეუთვალა.

დაიხ, ამ ქვეყნად ყველაფერი გადაბმულია. მათ რიცხვში სპორტიცა და პოლიტიკაც.

AP

ტრაგედიის შემდგომ დღეებში ეს სურათი, რომელიც გერმანიაში, „ბაიერნისა“ და „ფრაიბურგის“ შეხვედრის წინ არის გადაღებული, ტიპიური გახდა

REUTERS

პიორგი ღარჯანი

რემპიონთა ლიგის პირველი ჯგუფური ეტაპის პირველი წრე სექტემბერში დაიწყო და სექტემბერშივე უნდა დასრულდეს, თუმცა ნიუ იორკის ტრაგედის გამო, პირველი ტურის რვა მატჩი ოქტომბერში გადაიტანეს. ყოველ შემთხვევაში პირველი შთაბეჭდილებები უკვე მივიღეთ და რაკი სასექტემბრო ლიგის ცოტაოდენი დრო გასულა, შეგვიძლია, შთაბეჭდილებებიდან უმთავრესი გამოვარჩიოთ.

ჩემპიონთა ლიგის დაწყების მეტად სასიამოვნო მოლოდინი მსოფლიო სავაჭრო ცენტრის აფეთქების ცნობამ გააფერმკრთალა და ლიგის პირველი დღისადმი ინტერესიც გვარიანად დაჩრდილა. აფეთქებები სალიგო სეზონის გასსნამდე რამდენიმე საათით ადრე მოხდა რის გამოც ევროპული ფეხბურთის მამებს უსწრაფესი გადაწყვეტილების მიღება გაუჭირდათ — უნდა გადადებულყო თუ არა თამაში. გადაწყვეტილება მეორე დღით მიიღეს და ოქტომბერში გადატანილი რვა თამაში ამ გადაწყვეტილების შედეგია. ლიგა კი ჩუსდ დაიწყო — შავი სამკლაურებით და წუთიერი დუმილით. იყო უსიამოვნებებიც — სტამბოლში, „გალათასარაი“ — „ლაციოს“ მატჩის წინ წუთიერი დუმილისას მაჯანმა თურქმა ფანებმა ტრიბუნაზე სტვენა ატეხეს, ხოლო „პსვ ეინდჰოვენმა“ უეფას პირველი სათამაშო დღის შედეგების გაუქმება მოსთხოვა. რაკი პოლანდიელები იმ დღეს ნანატში 1:4 დამარცხდნენ, მათ მოთხოვნას ტრაგედიით სპეკულირების სუნი უდიოდა.

პირველსავე დღეს გაიმართა ჯგუფურობით, ალბათ, ყველაზე ლამაზი თამაში. რომში იტალიისა და ესპანეთის ჩემპიონები, „რომა“ და „რეალი“ შეხვდნენ. ამ მატჩის მიმზიდველობა, მეტოქეთა სახელებისა და თანამედროვე ფეხბურთისთვის და მეტადრე ლიგისთვის დამახასიათებელ უკიდურეს დამაბულობაზე მეტად, ლუიმ ფიგუს და მის თანაგუნდელების მართლაც ვარსკვლავობამ განაპირობა. მადრიდელთა ორივე გოლი ისეთი იყო, დიდხანს რომ დამახსოვრდება კაცს — ფიგუს ჯადოსნური საჯარიმითი და მის მიერვე გუტისთვის თავზე უზუსტესად დასმული პასით. იყო ორი ისეთი ეპიზოდიც, როცა ბურთი ზედ კარის საზიდან გამოიტანეს რომაელებმა. მასპინძელთა იერიშებშიც ორი ისეთი გამოერია, თითქოს გოლი გარდაუვალი იყო... მოკლედ, იმგვარი თამაში გამოდგა, რომლის მერეც შეგვიძლია ვთქვათ, „რეალი“ მინიმალური სხვაობით, მაგრამ შთამბეჭდავად მოიგო. ისიც შეგვიძლია ვთქვათ, „რეალი“ უფრო დიდი სხვაობით შეეძლო მოგებაო, თუმცა იმის თქმაც შეიძლება, რომ „რომას“ მოგებაც არ გაგვიკვირდებოდა.

არანაკლებ გამოსარჩევი გამოდგა მესამე ტურის „დუბორტივო“ — „მანჩესტერი“, ოდონდ სხვა მიზეზით. პრემიერლიგის

ბოავიშტა - დინამო 3:1 ბოავიშტელი ფარიასი და კიეველი ვაერანჩიჩი ბურთს ცაში გამოედევნენ

REUTERS

ვინ აზრიყვებს მსაჯებს?

ექვს მატჩში გაშვებულმა ათმა გოლმა ნათლად წარმოაჩინა, თუ რას წარმოადგენს მანქანტერელთა დაცვა იაპ სტამის გაყიდვის შემდეგ. „დეპორტივოსთან“ მატჩში კი მანქანტერელთა დაცვამ უსუსურობის პიკს მიაღწია. ესპანელთა კონტრშეტევაზე გამოჭერა — ეს იყო სერ ალექს ფერგიუსონის ერთადერთი იარაღი და რამდენჯერმე მისმა ბიჭებმა მართლაც სახიფათოდ შეუსტეს, მაგრამ კონტრშეტევისთვის მინიმუმ ის არის საჭირო, რომ ბურთი საკუთარი საჯარიმოდან წინ სწრაფად და ზუსტად პასით გადაიტანო, რასაც მანქანტერელები მეტწილად ვერ ახერხებდნენ. შესაბამისად, ლაკოზნიელთა გამარჯვება (2:1) ლოგიკური შედეგია და იმან, თუ როდის გაიტანეს მასინძლებმა გოლები (86-ე და 90-ე წუთები), თამაშს მეტი დრამატულობა შესძინა.

სამი მატჩის ბედი ბოლო წუთების პენალტებმა გადაწყვიტა და სამივეში იტალიელები მონაწილეობდნენ. მეორე ტურში „სელტიკმა“ ისე კარგად ითამაშა ტურინში, გასაწირად, ალბათ, ძნელი გასამეტებელი იყო. მაგრამ 2:2-ზე, 90-ე წუთზე სქოთთა საჯარიმოში ამორზო წაიქცა. წაიქცა თუ წააქციეს? ამის თაობაზე აზრი გაიყო, მაგრამ ასეთ შემთხვევებში გადაწყვეტი მსაჯის აზრია და ის „იუვენტუსის“ სასარგებლო იყო. გოლი თავად ამორზომ გაიტანა, რომელიც, სხვათა შორის, სამი წუთის შესული იყო მოედანზე.

მესამე ტურში, ნორვეგიაში დანიშნულმა ბოლო წუთის პენალტმა კი „იუვენტუსს“ ორი ქულა დააკარგვინა. ჯანდუიჯი ბუფონმა აშკარად წააქცია რუსენბორგელი თავდამსხმელი და თამაშიც ფრედ დასრულდა. ამ პენალტმა, ალბათ, გააქარწყლა ხშირად გავიანილი მოსაზრება, რომ

მსაჯები ყოველთვის „იუვენტუსის“ სასარგებლოდ ნიშნავენ პენალტებს. ისე, „სელტიკის“ წაგებისა არ იყოს, არც „იუვენტუსის“ იმსახურებდა ფრეს ტურინელებმა ბოლოს და ბოლოს, სამჯერ გაატყვეს ძელს. საინტერესოა, რომ „იუვენს“ სამჯერ უთამაშა „რუსენბორგთან“ ნორვეგიაში და სამივეჯერ — 1:1.

მესამე მატჩი, რომლის ბედიც ბოლო წუთის პენალტმა გადაწყვიტა „ასე ეინდჰოვენი“ — „ლაციო“ იყო. ოღონდ აქ საპირისპირო მოვლენასთან გვაქვს საქმე — ჰოლანდიელმა მეკარემ აშკარად წააქცია სიმონე ინზაგი, რაც, ალბათ, ყველამ შენიშნა არბიტრის გარდა. პენალტი არ დაინიშნა, „ლაციო“ დამარცხდა (0:1) და ჯგუფიდან გასვლის ოდენ თეორიული მანსილა შერჩა, ხოლო რომელია პრეზიდენტი სერჯო კრანიოტი ანტიიტალიურ შეთქმულებაზე ალაპარაკდა.

შეთქმულებაზე ლაპარაკი ვფიქრობთ, გამძებრებულია, თუმცა მსაჯები ზოგჯერ ცხადია, ცდებიან. ზოგჯერ მათ აბრევიებენ კიდევ. ასე იყო მესამე ტურის „ანათონიკოსი“ — „არსენალის“ შეხვედრაში (1:0). ბერძენი ფეხბურთელები გამუდმებით სიმულანტობდნენ და მინდორზე არტისტულად გორაობდნენ. მთავარი კი ის არის, რომ მსაჯი ბევრჯერ წამოეგო მასპინძელთა ანკესს. ამან ლონდონელი ტიერი ანრი, ბუნებით მშვიდი კაცი, ისე აღაშფოთა, რომ მატჩის შემდეგ მეტოქე ლანძღვით აიკლო და გასახლდში ძლივს შეიყვანეს.

კონკრეტულ თამაშებს რომ გავცდეთ და უფრო ზოგად შთაბეჭდილებებზე ვილაპარაკოთ, რამდენიმე გარემოება თვალში საცემი. მათგან ზოგი გასაკვირია, ზოგიც საკვებით მოსალოდნელი. გასაკვირია იტალიურ კლუბთა სუსტი თამაში. „იუვენტუსს“

REUTERS

ტურინელი ედგარ დავიდსი (მარჯვნივ) და ვლახოელი პოლ ლამბერტი

ეს ყველაზე ნაკლებად ეხება, „რომას“ და „ლაციოს“ კი საკუთარი თავის პოვნა უჭირთ და ლაციოელები, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ლიგას სავარაუდოდ ისე დაამთავრებენ, ვერც იპოვნიან. იტალიელთა საპირისპიროდ, საოცრად კარგად თამაშობენ ფრანგები. გასაკვირია, იმიტომ, რომ ფრანგული საკლუბო ფეხბურთი, რახანია, არაფრით გამოირჩევა, ხოლო „ნანტი“ ეროვნულ ჩემპიონატში გავარდნის კანდიდატიც კი არის.

ამავდროულად, კიევის „დინამოს“ აუტსაიდერობა საკვებით კანონზომიერია, რადგან საუკეთესონი — შეჩენკო, რებროვი, ლუჩნი, კალაძე ადრევე გაყიდეს და ახლა უმთავრეს საზრუნავად ახალი ვარსკვლავების გამოზრდა აქვთ. ამიტომ უკრაინელთა უსუსურობა ოდენ მეკარე ფილიპონოვის უხეში შეცდომების ბრალი არ არის. ცუდად აქვს საქმე „არსენალსაც“ და თუ რომელიმე ინგლისური გუნდი შემდეგ ეტაპზე ვერ გავა, ალბათ, სწორედ „არსენალი“ იქნება.

ჩვეულებისამებრ კარგად დაიწყეს ესპანელებმა, მათ შორის „მალიორკამაც“, ვისგანაც ბევრს არაფერს ელიან. გერმანელთაგან კი ხეირიანად „ბაიერნი“ და „ლევკოვუნი“ თამაშობენ, ხოლო „შალკე“ და „დორტმუნდი“ ბუნდესლიგაში თუ ეცდებიან რაიმეს დამტკიცებას — ლიგაში მათ არაფერი გამოსდით. განსაკუთრებით აღსანიშნავია, „ბაიერნის“ კარგი თამაში, რადგან ტრავმებმა გუნდი გაანახევრა.

ბოლოს კი შევნიშნოთ, რომ სექტემბერში კარგად და ცუდად თამაში ბევრსაც არაფერს ნიშნავს, რაკი ფინალი მისიშა და ახლა მისამდე გაძლევის მოსურნე გუნდებს, მხოლოდ იმდენი ენერჯის ხარჯვა მოეთხოვებათ, ჯგუფიდან რომ გააღწიონ, ხოლო ვისაც ესეც არ შეუძლია, ჩვენ ვერაფრით დავეხმარებით.

გამორსაჩვევი გამოდგა მესამე ტურის „დეპორტივო“ — „მანჩესტერი“ (2:1)

REUTERS

რეპროდუქცია ლიგის მათი გათავისუფლებას რამდენიმე დღეში უტანტი ჰყავს. ერთ-ერთი მათგანი გლავოს „სელტიკია“. „უფა მარტინის“ სწორედ „სელტიკის“ თავკაცი, მარტინ ონილი ესაუბრა და, როგორც ირკვევა, უთაბეჭდილებათა გარდა ორიგინალური მოსაზრებებიც ჰქონია ჩვენთვის გასაზიარებელი.

ნაადრევი ფიქრები უობის დღესასწაულზე

თარგმანი **გუბა სინარულიკა**

— თქვენ იმ გუნდის მწვრთნელი ბრძანდებით, რომელიც პირველად მონაწილეობს ჩემპიონთა ლიგაში. როგორ შეატყევეთ, ეს შეჯიბრება მართლაც განსაკუთრებული საფეხბურთო მოვლენაა?

— ეჭვგარეშაა, რომ ჩემპიონთა ლიგა უდიდესი შეჯიბრებაა. ხომ გახსოვთ, მის წინამორბედ თასზე თამაშის უფლება მხოლოდ თავიანთი ქვეყნების ჩემპიონებს ჰქონდათ.

ქონდათ, შემდეგ კი ლიგა დაარსეს, სადაც პირველ ადგილებზე გასულების გარდა, მეორე და მესამე გუნდებიც გამოდიან, ხოლო რამდენიმე ქვეყანას მეთხუთსეულ ადგილზეც გამოჰყავს. მაშინ, ამის შემყურე, ვფიქრობდი, რომ შეჯიბრებას აუფასურებდნენ, მაგრამ დრო რომ გამოხდა და ლიგამ თავი მთელი ბრწყინვალეობით წარმოგვიჩინა, ამკარა შეიქნა — იგი მთავარია. ფაქტობრივად ის იქცა ერთადერთ ტურნირად, რომლის მოგებაც საღის ნამდვილად სწავლია.

— როგორ ფიქრობთ, გუნდების უმეტესობას ლიგის დღევანდელი ფორ-

მატი უჯობთ თუ ძველებური პლეიოფი, სადაც ბევრი რამ კენჭისყრაზე ანუ იტალიაზე იყო დამოკიდებული?

— მე, როგორც დღეობის მწვრთნელი დღევანდელი ფორმატი მივჯობს. სადაც ვარ, თავს ძალიან კარგად ვგრძნობ, თუმცა საკითხს გარედან თუ შევხედავთ, ვფიქრობ, უთუოდ დავინახავთ, რომ ბევრ დიდ გუნდს, ისეთებს, წლიდან წლამდე ძლიერად რომ თამაშობენ, პირველი გვეუფური ეტაპი ზედმეტ ტვირთად აწევთ. მათ შეიძლება იქ იწვავდნენ.

კენრიკ ლარსონი — მარტინ ონილის შვედი ყოჩი

REUTERS

და ზოგი შესაძლოა ჩარჩეს კიდევ.
რაც შეეხება ჩვენს მსგავს გუნდებს, მათთვის, ორი აზრი არ არსებობს, პირველ ჯგუფურ ეტაპზე თამაშს დიდი ინტრიგა ახლავს, რადგან ყველას სურს შეჯიბრებას შობის დღესასწაულის შემდეგაც შემორჩეს. ამიტომაც მიჩნდება აზრი: იქნებ სჯობდეს უფრო 32 გუნდი — თუ ამ რაოდენობის დატოვებას აპირებს — რვა ოთხგუნდიან ჯგუფად კი არა, ოთხ რვაგუნდიან ჯგუფად დაჰყოფს და ისინი ორჯერ კი არა, თითოჯერ შეახვედროს ერთმანეთს. მართალია, ამ ფორმატის მიხედვით ყველას ოთხი საშინაო თამაში არ გამოუვა, მაგრამ აქაც შეიძლება გამოსავლის მოძებნა. კერძოდ, განთესილ გუნდებს ერთი საშინაო მატჩი უნდა დაემატოს. საბოლოოდ კი, ასეა თუ ისე, ვგონებ ფაქტია ის, რაც ვთქვი — წამყვან გუნდებს პირველი ჯგუფური ეტაპი თავს აბეზრებს, მე კი ეს არასდროს მომივა. ხაზს უკსვამ, შეჯიბრების ფორმატი კიდევ ზუთ წელიწადს რომ არ შეცვალონ და ჩვენ ამ ხნის განმავლობაში მასში მუდმივად ვმონაწილეობდეთ, მაინც არ მომბეზრდება.

— ახლა, ასეთ საკითხზე გვითხარით: განა თქვენსაირი გუნდებისთვის ანუ დებიუტანტებისთვის, ჯგუფური ეტაპი პროგრესის წინაპირობა არ არის? შემდეგ რაუნდში სულ რომ ვერ გახვიდეთ, რეგულარულად ძალიან დონის მატჩებში მონაწილეობა განა თქვენს განვითარებას არ შეუწყობს ხელს?

— ცხადია, ეს ძალიან მნიშვნელოვანია. მესმის, რომ ჩემი ნათქვამი ვინმეს უკვე გაცვეთილი აზრის გამოკრებად შეიძლება მოეჩვენოს, მაგრამ, განა ექვსმა შეხვედრამ კაცს არაფერი უნდა გასწავლოს? იმ შემთხვევაშიც კი, თუ შეჯიბრებას გამოეთიშები, ბევრს აღმოაჩენ ჯგუფის სასწავლს და თუ მაინც ვერაფერს მიხვდები, ესე იგი ვერ ხარ მთლად გონებაგანხილი. დღეს ჩვენ ისეთ გუნდებთან მოვიხიზდა ბრძოლა, როგორებიც „იუვენტუსი“, „ბორტო“ და „რუსენბორგი“ არიან და ეს ხომ დიდი პლუსია. შეხედეთ „იუვენტუსის“ ვარსკვლავებს. ისინი მსოფლიო კლასისანი არიან და სტილიც როგორი განსხვავებული აქვთ იმისგან, რასაც ჩვენ ყოველდღიურად ვაწყდებით შოტლანდიის პრემიერლიგაში.

— ჩემპიონთა ლიგაში პირველი გამოცდილება ტურინის „სტადიო დელე ალბიზე“ „იუვენტუსთან“ შეხვედრაში მიიღეთ. მართალია ჩემპიონთა თასი „ნოტინგემ ფორესტის“ შემადგენლობაში თავად გაქვთ მოპოვებული, მაგრამ, მაშინ ფეხბურთელი იყავით. გვითხარით, რა იგრძენით ლიგის პიშნის მოსმენისა და ლოგოს დანახვისას, როდესაც პირველად შეაბიჯეთ სარბიელზე?

— მოკლე პასუხი ასეთია: დიდებული იყო. ამ პასუხის სიწრფელეში გთხოვთ, ეჭვს ნურავინ შეიტანო. სულ პირველად აღტაცება მაშინ განვიცადე, როდესაც „აი-აქსი“ დაგმარცხეთ და ჯგუფურ ეტაპზე თამაშის უფლება მოვიპოვეთ. შემდეგ, მონაკოში კენჭისყრაზე ჩასული გახლდით ძალიან აღფრთოვანებული და არც იტაურ ამბებს შეუცვლია ჩემთვის გუნებ-განწყობა, მიუხედავად იმისა, რომ პირველივე შეხვედრის გამართვა ტურინში გვეგრო. რაც

შეეხება „სტადიო დელე ალბის“, იქ გული „სელტიკის“ იმ ფანებმა გაგვიმარცხეს, რომლებიც ვლავზოდან წამოგვეყვანე. მინდა ვითხარათ, რომ ტურინში ყველაფერი ისე იყო, როგორც ველოდი.

— უფას, ევროპული საკლუბო შეჯიბრებების ფორმატებში ბევრი საკითხის შეცვლა აქვს გადაწყვეტილი. ამიტომაც ძალიან საინტერესოდ ვაიჟლერა თქვენმა მოსაზრებამ შინ და სტუმრად თამაშის წესის გაუქმებასთან დაკავშირებით. უნდა ვითხარათ, რომ თქვენამდე ეს არავის უხსენებია.

— ეს, უპირველეს ყოვლისა, იმას ნიშნავს, რომ ნებისმიერ გუნდს მიეცემა ზამთრის არდადეგების მერე თამაშის საშუალება, თუნდაც შობის დღესასწაულის შემდეგ მხოლოდ ორი ტურის გადატანაზე იყოს ლაპარაკი. ეს ორი ტური ყველას გაუჩნეს გრძნობას, რომ ისინი ნამდვილ ძალას წარმოადგენენ. ამ საკითხზე იქნებ სხვებს სხვა აზრიც გაუჩნდეთ, მაგრამ თუ ფორმატი მართლაც ასე შეიცვლება, ვეჭვობ, რომ მისი კალენდარი ერთსა და იმავე მეტოქესთან შინ და სტუმრად თამაშს ვეღარ დაიტევს. ვგონებ, ასეთ პირობებში განთესილ გუნდებს უპირატესობა დასჭირდება.

რდებათ.
ზემოთ ნათქვამი ლიგის დებიუტანტის მწვრთნელისგან იქნებ მართლაც ეგოისტურად აღერდეს. მართლაც თავხედობაა ახალგაზრდული გუნდს შობის შემდეგ თამაშის პრეტენზია ჰქონდეს, მაგრამ თუ ჩემს წინადადებას ყურად არავინ იღებს, არა უშავს, პრობლემა არ არის.

— მაშ საკითხს ასე შევხედოთ: როგორც ჩანს, თქვენთვის ჩემპიონთა ლიგა უფრო ძლიერი გუნდების ჯგუფის შეჯიბრებაა და თქვენ მის ნამდვილ ჩემპიონატად ვარდაქმნას მოგვიწოდებთ.

— დაახ — ისე რომ, ნებისმიერს, ცული სტარტის შემთხვევაში მდგომარეობის გამოსწორების საშუალება ჰქონდეს. ვგრძნობ, ამ საუბრისას წამოჭრილმა მოსაზრებებმა თავად გამოიტაცა და მათზე მომავალშიც აუცილებლად ვფიქრობ. ალბათ, ინტერვიუს მეტოხვედრებსაც გაუჩნდებათ ეჭვი, რომ შემოთავაზებული იდეის ბევრი ასპექტი სრულყოფილად არც არის გაანალიზებული, მაგრამ, ეგ არაფერი. მთავარია, რომ იდეა გამოითქვას.

ელიტის აზრით

შენევაში ელიტარულ მწვრთნელთა შეკრებაზე ვისენტე დელ ბოსკემ (რეალი), ფაბიო კაპელომ (რომა), მარჩელო ლიპი (იუვენტუსი), ფაბიო თერიმმა (მილანი), ფერარ ულიემ (ლივერპული), არსენ ვენგერმა (არსენალი) და დევიდ ოლირიმ (ლიდს უნიტიტელი) თანამედროვე ფეხბურთის საჭირობოლო საკითხები განიხილეს. შეკრებას უფას ტექნიკური საკითხთა დირექტორი ენდი როქსბურგი ხელმძღვანელობდა.

1. მწვრთნელებმა თქვეს, რომ ჩემპიონთა ლიგის ახლანდელ ფორმატს შეცვლა არ სჭირდება. შეჯიბრებაში პლეი-ოფის ეტაპის დატოვება, მათი აზრით, აუცილებელია, რადგან გულმემატკივრებს ეს ძალიან ახალისებთ. ისინი თვლიან, რომ თუ რაიმე ცვლილება მაინც მოხდება, ის უკიდურესად გააზრებული და ფაქტობრივად უმნიშვნელო უნდა იყოს.
2. მათი აზრით ეროვნული ჩემპიონატებისა და ევროთასების მატჩებით გადატვირთული კალენდარი ფეხბურთელებს დიდ ტვირთად აწევთ და ამიტომ ყოველი შეხვედრის განაცხადში 18-ის ნაცვლად 20 მოთამაშის შეყვანა სასურველია.
3. მწვრთნელებს სურთ, რომ სანაკრებო „ტურები“ შეხვედრები გაიმართოს პარაკეობით (ან შაბათობით) და სამშაბათობით, რათა ფეხბურთელებს კლუბებში დროულად დაბრუნების საშუალება ჰქონდეთ.
4. ისინი ერთხმად ეწინააღმდეგებიან „იქროს გოლის“ წესს, რასაც მატჩის საბაველ დასასრულს უწოდებენ. ფერარ ულიმ ბრძანა, რომ „იქროს გოლის“ წესი სადილად დააბრუნებული კაცის, სუფრიდან შუა ჭამის დროს გავდებს აფონებს.
5. მწვრთნელები თვლიან, რომ აუცილებლად დასანერგია ფეხბურთელთა წახალისების სისტემა, რომლის მიხედვითაც, მოთამაშეს, რომელიც ამა თუ იმ მატჩში ყვითელი ბარათით დაისჯება, ხოლო შემდეგ, დათქმულ ხანს, დარდვევის გარეშე ითამაშებს, გაფრთხილება გაუუქმდება.

მიწვეულთაგან შეკრებას ვერ დაესწრნენ ეკტორ რაულ კუპერი (ინტერი), ოტმარ ჰიცველდი (ბაიერნი) და ალექს ფერგიუსონი (მანჩესტერ იუნაიტედი).

უტევს თემურ ქეცბაია — 90-იანი წლების ყველაზე სტაბილური ქართველი ფეხბურთელი

ჩვენ და ნამდვილი ლიგა

სოლომონ გულიაშვილი

„სან სიორჯე“ გამოსვლას არ დაუთრგუნია, რადგან კიევის „დინამოში“ თამაშისას ჩემპიონთა ლიგაში ევროპის უდიდესი სტადიონები შემოვიარე — ეს სიტყვები კახა კალაძემ თებერვალში, „მილანის“ მაისურის პირველად მორგებისას თქვა. თქვა და მართა-

ლიც იყო. ჩემპიონთა ლიგა სხვა დონეს, სხვა ოსტატობისა და სხვა განწყობას მოითხოვს. სასინჯი ქვაა, რომელსაც ყველა მაღალი კლასის ფეხბურთელი უნდა დაეჭიდოს. სხვა ამბავია, რომ ადამიანი თავისი ოსტატობის დამტკიცებას ყოველთვის ვერ

ახერხებს, რადგან ბევრი რამ გარეშე მოვლენებზეცაა დამოკიდებული. აი, წლეულს სექტემბერში რიგით მეთექვსმეტე ლიგა დაიწყო და ამ დროის მანძილზე არაერთი კარგი მოთამაშე ყოფილა, ვისაც ლიგაში ან საერთოდ არ უთამაშია, ანაც თავი ვერაფრით გამოუჩენია. მათ შორის, ბუნებრივია, ქართველებიც არიან.

აქ „ნამდვილ ლიგას“, ანუ ევროპის უპირველესი საკლუბო ტურნირის ჯგუფურ ეტაპს ვგულისხმობთ. ამიტომ, რა გასაკვირია, რომ ჩვენი დაქვეითებული საფეხბურთო მეურნეობის პირობებში ნამდვილ ლიგაში ვერცერთი ქართული გუნდი ვერ მოხვდა. არადა, დასაწინაა, ცხრა წლის მანძილზე ამ ტურნირში 27 ქვეყნის 77-მა კლუბმა ითამაშა. წლეულს მათ კიდევ შვიდი დებიუტანტი დაემატა. მოკლედ, სულ 84 გამოდის და ჩვენ სად ვართ?...

ნუთუ ფინური ჰიკ-ის თუ სლოვენური „მარიბორის“ დარი ერთი გუნდის შექმნა არ შეგვიძლია? ამ ქვეყნებში ხომ პრიორიტეტი სპორტის ზამთრის სახეობებია. იქ დიდი თუ პატარა უფრო თხილამურობით და მისთანებით ხალისობს...

ქართულ გუნდს ელიტაში მოხვედრის ყველაზე დიდი შანსი ამ სამი წლის წინ ჰქონდა, როცა თბილისის „დინამო“ ჯერ ალბანელთა უნიათობის გამო „კლასენია“ გაიარა, მერე კი სულ ცოტა დააკლდა ესპანური ბილბაოს „ატლეტიკის“ დასამარცხებლად.

ასეა თუ ისე, ვინაიდან მიუღი გუნდით არაფერი გამოგვივიდა, იმ ქართველ ფეხბურთელებზე ვთქვათ, ვისაც ნამდვილ

ვიორჯი დემეტრაძეს ჩემპიონთა ლიგაში სამი ვოლი აქვს გატანილი

ლიგაში უთამაშია. დღემდე ისინი ექვსნი იყვნენ. ახლა მათ მოსკოვის ლოკომოტიველი ზაზა ჯანაშიაც დაემატა. მოსკოვისე „სპარტაკს“ სალიგო განაცხადში კახა მჟავანაძე შეუყვანია და ეგებ რამდენიმე მატჩში ისიც ვიხილოთ.

ახლა კი ჩვენს ლიგებზე: დამწყები აქაც თემურ ქეცბაია. 90-იანი წლების, ალბათ ყველაზე სტაბილური ქართველი მოთამაშე. თავის დროზე კვიპროსული ლიგის ჭაობში მოხვედრილმა, ჯერ საბერძნეთში, მერე კი ინგლისში დამკვიდრება შეძლო და თუ ბევრი ჯილდო ვერ მოიპოვა, ესეც დროისა და ვითარების ბრალია. ქეცბაიამ ქართველთაგან პირველმა ითამაშა ჩემპიონთა ლიგის მატჩში. ეს იყო ათენში, იტალიური „მილანის“ წინააღმდეგ 1994 წლის სექტემბერში. სამი წლის მერე კი ზაგრებში, „კროაციათან“ საკვალიფიკაციო შეხვედრის დამატებით დროში გადამწყვეტი გოლი გაიტანა და „ნიუკასლი“ ლიგის ჯგუფურ ეტაპზე მოახვედრა.

ზემოთ კახა კალაძე ვახსენეთ. დღეისათვის სწორედ ის გახლავთ ყველაზე სახელიანი ქართველი ლიგელი. გარდა იმისა, რომ უმაღლეს დონეზე ქართველთაგან ყველაზე მეტჯერ უთამაშია, კახა პირველია, ვინც ლიგაში გოლი გაიტანა და ამ ტურნირის ნახევარფინალი დააჭაშნიკა. ახლა კი ლეგენდარულ „მილანში“ თამაშობს და დიდი შანსი აქვს მომავალში თავისი შედეგი გააუმჯობესოს. ეგებ თასის მფლობელიც გახდეს.

ამ მხრივ გიორგი დემეტრაძის საქმე სხვაგვარაა. მისი „რეალ სოსიედადი“ უახლოეს მომავალში ლიგაში ვერ მოხვდება, არადა დემეტრაძეც ისტორიაშია შესული, პირველი ქართველია, რომელმაც ლიგის მატჩში დუბლი შეასრულა. თუმცა გიორგი ჯერ ახალგაზრდაა და თავის სათქმელს კიდევ იტყვის.

ახლა კი ჩამონათვალს ჩავხედოთ. ეს ხომ ქართული ფეხბურთის უახლესი ისტორიის ერთი მნიშვნელოვანი ნაწილია, რომელშიც წლებგანდელი შედეგები არ შეგვიტანია.

კახა კალაძე — სახელოვანი ქართველთა შორის

ჩემპიონთა ლიგა შოთა არველაძის გოლს ჯერ კიდევ ელის

ქართული ფეხბურთელები ჩემპიონთა ლიგაში

1994-95 თემურ ქვეცაია (აპ, საბერძნეთი)

D ჯგუფი: აიაქსი (10 ქულა), მილანი (5), კაზინო (5), აეკ (2)

ს	კაზინო	0:0	0 წთ	
შ	აიაქსი	1:2	0	
შ	მილანი	0:0	28	შეცვალა ხრისტოს კოსტისი
ს	მილანი	1:2	14	შეცვალა არალამბოს კოპიცისი
შ	კაზინო	1:3	90	
ს	აიაქსი	0:2	24	შეცვალა ხრისტოს კოსტისი

1997-98 თემურ ქვეცაია (ნიუკასლი, ინგლისი)

C ჯგუფი: კიევი (11), ეინდჰოვენი (9), ნიუკასლი (7), ბარსელონა (5)

შ	ბარსელონა	3:2	10	შეცვალა ჯონ ბარნსი
ს	დინამო	2:2	45	შეცვალა რობერტ ლი
ს	ეინდჰოვენი	0:1	23	შეცვალა ჯონ ბერსფორდი
შ	ეინდჰოვენი	0:2	90	
ს	ბარსელონა	0:1	90	
შ	დინამო	2:0	33	შეცვალა ფაუსტინო ასპრილია

1998-99 კახა კალაძე (დინამო, კიევი)

E ჯგუფი: დინამო (11), არსენალი (8), ლანსი (8), პანათინაიკოსი (6)

ს	პანათინაიკოსი	1:2	90	
შ	ლანსი	1:1	90	
ს	არსენალი	1:1	90	
შ	არსენალი	3:1	0	
შ	პანათინაიკოსი	2:1	0	
ს	ლანსი	3:1	67	1 გოლი (მე-60წთ), შეცვალა ალექსანდრ კოჩუხინმა
1/4	ს	რეალი	1:1	90
	შ	რეალი	2:0	90
1/2	შ	ბაიერნი	3:3	90
	ს	ბაიერნი	0:1	90

შოთა არველაძე (აიაქსი, ჰოლანდია)

A ჯგუფი: ოლიმპიაკოსი (11), კროაცია (8), პორტუ (7), აიაქსი (7)

ს	კროაცია	0:0	0	
შ	პორტუ	2:1	79	შეცვალა ჯერალდ სიბონმა
ს	ოლიმპიაკოსი	0:1	79	შეცვალა ბენი მაკარტიმ
შ	ოლიმპიაკოსი	2:0	27	შეცვალა ბენი მაკარტიმ
შ	კროაცია	0:1	0	
ს	პორტუ	0:3	0	

გიორგი ქინქლაძე (აიაქსი, ჰოლანდია)

ს	კროაცია	0:0	13	შეცვალა ტიჯანი ბაბანგიდა
შ	პორტუ	2:1	0	
ს	ოლიმპიაკოსი	0:1	45	შეცვალა იესპერ გრონკიაერი
შ	ოლიმპიაკოსი	2:0	0	
შ	კროაცია	0:1	0	
ს	პორტუ	0:3	0	

გოგა ბასოკიძე (კსკ ეინდჰოვენი, ჰოლანდია)

F ჯგუფი: კაიზერსლაუტერნი (13), ბენფიკა (8), ეინდჰოვენი (7), ჰიკ (5)

შ	ჰიკ	2:1	0	
ს	ბენფიკა	1:2	0	
შ	ლაუტერნი	1:2	0	
ს	ლაუტერნი	1:3	0	
ს	ჰიკ	3:1	0	
შ	ბენფიკა	2:2	18	შეცვალა იონას კოლკა

1999-2000 კასა კალაძე (დინამო, კიევი)

I ეტაპი. **A** ჯგუფი: ლაციო (14), დინამო (7), ლევერკუზენი (7), მარიბორი (4)

შ	მარიბორი	0:1	90	
ს	ლაციო	1:2	90	
ს	ლევერკუზენი	1:1	90	
შ	ლევერკუზენი	4:2	90	
ს	მარიბორი	2:1	90	
შ	ლაციო	0:1	90	

II ეტაპი. **C** ჯგუფი: ბაიერნი (13), რეალი (10), დინამო (10), რუსენბორგი (1)

შ	რეალი	1:2	0	
ს	ბაიერნი	1:2	90	
შ	რუსენბორგი	2:1	90	
ს	რუსენბორგი	2:1	90	
ს	რეალი	2:2	0	
შ	ბაიერნი	2:0	90	1 გოლი (34)

გიორგი დემეტრაძე (დინამო, კიევი)

შ	რუსენბორგი	2:1	87	შეცვალა მაქსიმ შაცკინმა
ს	რუსენბორგი	2:1	45	შეცვალა მაქსიმ შაცკინი
ს	რეალი	2:2	90	
შ	ბაიერნი	2:0	90	1 გოლი (72)

2000-01 კასა კალაძე (დინამო, კიევი)

G ჯგუფი: ანდერლეხტი (12), მანჩესტერი (10), ეინდჰოვენი (9), დინამო (4)

ს	ეინდჰოვენი	1:2	90	
შ	მანჩესტერი	0:0	90	
შ	ანდერლეხტი	4:0	64	შეცვალა ვლადიმირ კუზმიჩოვა
ს	ანდერლეხტი	2:4	90	1 გოლი (1)
შ	ეინდჰოვენი	0:1	55	შეცვალა ვლადიმირ კუზმიჩოვა
ს	მანჩესტერი	0:1	90	

გიორგი დემეტრაძე (დინამო, კიევი)

ს	ეინდჰოვენი	1:2	90	
შ	მანჩესტერი	0:0	65	შეცვალა ვლადიმირ კუზმიჩოვა
შ	ანდერლეხტი	4:0	90	2 გოლი (89, 90)
ს	ანდერლეხტი	2:4	77	შეცვალა სერგეი სერებრენიკოვა
შ	ეინდჰოვენი	0:1	74	შეცვალა არტიომ იაშკინმა
ს	მანჩესტერი	0:1	23	შეცვალა მაქსიმ შაცკინი

სულ

კასა კალაძე	24	2076	3(გოლი)	შოთა არველაძე	3	185	—
გიორგი დემეტრაძე	10	731	3	გიორგი ქინქლაძე	2	58	—
თემურ ქეცბაია	10	447	—	გოგა გაზოკიძე	1	18	—

DISCOVERY

რამ ხდება სინამდვილეში?

ამჟვეყნად ბევრი უცნაური რამ ხდება. ერთი ამბავი მეორეს ისე მიეზმება, კუდიდან ისე მოუვლის, რომ ადამიანს ხელების გაშლა და გაოცებისგან პირის დაღებალა რჩება.

მეტიც, ხანდახან ორი, სამი, ოთხი მოვლენაც გადაეჯახება ერთმანეთს, არადა, ამ მოვლენებს, თითქოს, ერთმანეთთან კავშირი არ უნდა ჰქონოდათ... მაგრამ ბოლოს ყველაფერი სადღაც, ერთ წერტილში იყრის თავს.

დამთხვევაა — ამბობს, მერე, ერთი. განგებაა — აცხადებს მეორე.

ელსონ არანტეს დუ ნასიმენტუ, იგივე პელე — მას ფეხბურთის მეფე შეარქვეს

აი, მაგალითად: 1975 წელს, ნიუ ორკში, სტადიონი მილეთის ხალხს შეევესო, ნემსის ჩასაგდებ ადგილს ვერ ნახავდით. დაბლა, მოედანზე მიკროფონი დაეყენებინათ. მიკროფონთან ფერადკანიანი მამაკაცი მივიდა, იმ დღის გმირი. მან მილეთის ხალხს ერთადერთი რამ სთხოვა, მასთან ერთად სამჯერ გაემეორებინათ სიტყვა LOVE ანუ სიყვარული. ხალხმა გმირს სურვილი აუსრულა.

LOVE, LOVE, LOVE
თავად გმირი ცუდად გამოთქვამდა ამ ინგლისურ სიტყვას, პირველ ასოს რადიკალიზაციად არბილებდა. ეტყობოდა, რომ უცხოელი იყო. შემდეგ, მამაკაცმა მოედანს შემოუბრუნა, ტრიბუნებს მიესალმა...

თუმცა, არ მისალმებია, გამოთხოვა. და ამ ამბავს თვალი, არც მეტი, არც ნაკლები, პირდაპირ თუ ჩანაწერის მეშვეობით, მიუღმა დედამიწამ აღევნა. იმ კაცს, იმ დღეს მთელი დედამიწა უქნევდა ხელს, რადგან ის მთელი დედამიწის კერპი იყო.

არა, ისე ნუ იფიქრებთ, თითქოს გამოთხოვება რაიმე საბედისწეროსთან იყო დაკავშირებული. ფერადკანიანი, რომელზეც მოგახსენებთ, დღესაც ცოცხალია და ღმერთი მა კიდევ მრავალ წელიწადს აცოცხლოს. ამ სიტყვების ავტორმა იგი შარშან საკუთარი თვალთი იხილა როტერდამში, ევრო 2000-ის ფინალის დღეს. ის უკვე 60 წლისა იყო და მისთვის ჩვეულ საქმეს აკეთებდა: აზრს რომ ეკითხებოდნენ, პასუხობდა. მართლაც, LOVE-ის სამჯერ წარმოთქმის შემდეგ იგი ამითაა დაკავებული და, მართალი, ვითხრათ, მეტწილად, მთელი დედამიწისთვის არც აქვს მნიშვნელობა მისი პასუხი სწორია თუ მცდარი. მთავარია, რომ მას ჰკითხეს და მან უპასუხა.

ალბათ, მიხვდით, პელეზეა საუბარი. **ელსონ არანტეს დუ ნასიმენტუ, იგივე პელე — დაიბადა 1940 წლის 23 ოქტომბერს.**

ხოლო 90-იანი წლების შუაში. ერთ ჩვეულებრივ, არაფრის მოქმელ საღამოს, როდესაც თქვენი მონა მორჩილი ტელევიზორს უცქერდა (რომელიღაც, მეონი რუსულ არხზე საინფორმაციო პროგრამა სპორტადე იყო მისული), ეკრანზე გამოჩნდა პატარა ბიჭი თანატოლებთან ერთად ბურთის კენწვლაში თუ გადაგდება — გადმოვლებაში რომ ვარჯიშობდა. კადრს მიღმა გაისმა ჟურნალისტის ხმა... ის ამტკიცებს, რომ ბიჭი მისი შვილი არ არის.

ამის გაგონებაზე თქვენს მონა მორჩილს ხარხარი აუტყდა. ჩინებულ ქართველ კარიკატურისტს, გიგლა ფირცხალავას ასეთი ნახატი ჰქონდა: ღვას კაცი, იქვე ქალი, ხოლო გვერდით ისევ ის კაცი, ოღონდ დაპატარავებული. კაცი ეუბნება ქალს, ჯერ დამიმტკიცე, რომ ეს ჩემი შვილია და აღიმენტს მერე გადავიხდით.

ტელევიზორის ეკრანზე რამდენიმე წამით გამოჩნდა ის ჯადოსნური მოძრაობა,

რომელსაც პლანეტის ყველა მაცხოვრებელი სრულიად აღფრთოვანებული ჰყავდა. კაცი, რომელიც ზუსტად მისებრი პლასტიკის მქონე, მისებრ ხუჭუჭ, ჯირკვით ბიჭზე ამბობდა, რომ მისი შვილი არ არის, გენიოსი გახლდათ. ნამდვილი გენიოსი.

და ეს კაცი ნიდაგ შარშია გახვეული. ხან აბეზარ ფოტორეპორტიორებს მარლის თუ ჰაერის თოფს ესვრის, ხან კოკაინისთვის თავის დანებებას ღამობს, ხან ფიდელ კასტროს ძმობილი ხდება, ხან სისხლში დოპინგს აღმოუჩენენ, შემდეგ თმას ყვითლად იღებავს და სხვა გამორჩეულ რაღაცებს აკეთებს.

მაგრამ მთელ პლანეტას ასხოვს სხვა რამ: გენიოსი — დიეგო მარადონა — ადამიანი, რომელიც მარტო იმარჯვებდა გუნდურ სახეობაში.

დიეგო არმანდო მარადონა — დაიბადა 1960 წლის 30 ოქტომბერს.

სამოციან წლებში კი, იტალიის ინდუსტრიული ქალაქის, ტურინის „სტადიო კომუნალეს“ გასახლებაში ერთი ახალგაზრდა ყოველი თამაშის წინ მარჯვენა ბუცზე თასმას შეიკრავდა, გაიხსნიდა, ისევ შეიკრავდა, კვლავ გაიხსნიდა და ამას შეიძვერ რომ გაიმეორებდა, მერედა გავიდა და სარბიელზე. იქ სარბიელზე, ის ახალგაზრდა, უპირველეს ყოვლისა თავს დაადებდა და ბურთიანად შეირბენდა კარში, სადაც ჯერ მკარე არ იდგა. იქიდან გამოსული მარშრუტს ერთხელაც გაიმეორებდა და გულდამშვიდებული, რომ ბურთის კარის გზა ასწავლა, მოთელვას შეუდგებოდა.

შემდეგ, იწყებოდა მატჩი. ახალგაზრდა გეტრებს ჩაიწვედა, წინდების სიმაღლეზე ჩაიტანდა და მოწინააღმდეგეთა ათლეტური მცველების ფეხების ტყეში გზის გაკვალვას ცდილობდა. ეს მას ეხერხებოდა, თუმცა ხალხს, ქომაგებს გული უსკდებადოდა, მეტოქეებს მის მოშიშვლებულ წვივებში უხეშად რომ არ მიერტყათ.

„ამ საქციელით მცველებზე ფსიქოლოგიურ ზეწოლას ვახდენდი და მართლაც, ჩემთვის ფეხებში არასდროს მოურტყამთ უხეშად“ — იგონებდა ის უკვე დიდებული კარიერის დასრულების შემდეგ.

ეს კაცი გახლდათ ომარ სივორი, წარმოშობით არგენტინელი. 1961 წლის ევროპის საუკეთესო მოთამაშე და მსოფლიო ფეხბურთის ისტორიაში ერთ-ერთი თვალსაჩინო ფიგურათაგანი.

ენერკე ომარ სივორი — დაიბადა 1935 წლის 2 ოქტომბერს.

მსოფლიოს ჩემპიონი; მსოფლიოს ჩემპიონატის საუკეთესო მოთამაშე; ევროპის ჩემპიონატის ბრინჯაოს პრიზიორი; ინგლისის ოთხეზის ჩემპიონი; ინგლისის თასის მფლობელი; ევროპის ჩემპიონთა თასის მფლობელი — ეს ყველაფერი ერთი, დღეს 64 წლის კაცის ტიტულებია, თუმცა ტიტულებს თავი დაფანტოთ, რადგან გამოჩნდებიან მოკამათენი, რომლებიც ვინმე, ფრიად საშუალო ნიჭის მაგრამ ტიტულებით უხე ფეხბურთელს დაგვისახელებენ და თავისებურად მართაღნიც იქნებიან. ჩვენ იმ კაცის მნიშვნელოვნებაზე ვისაუბროთ.

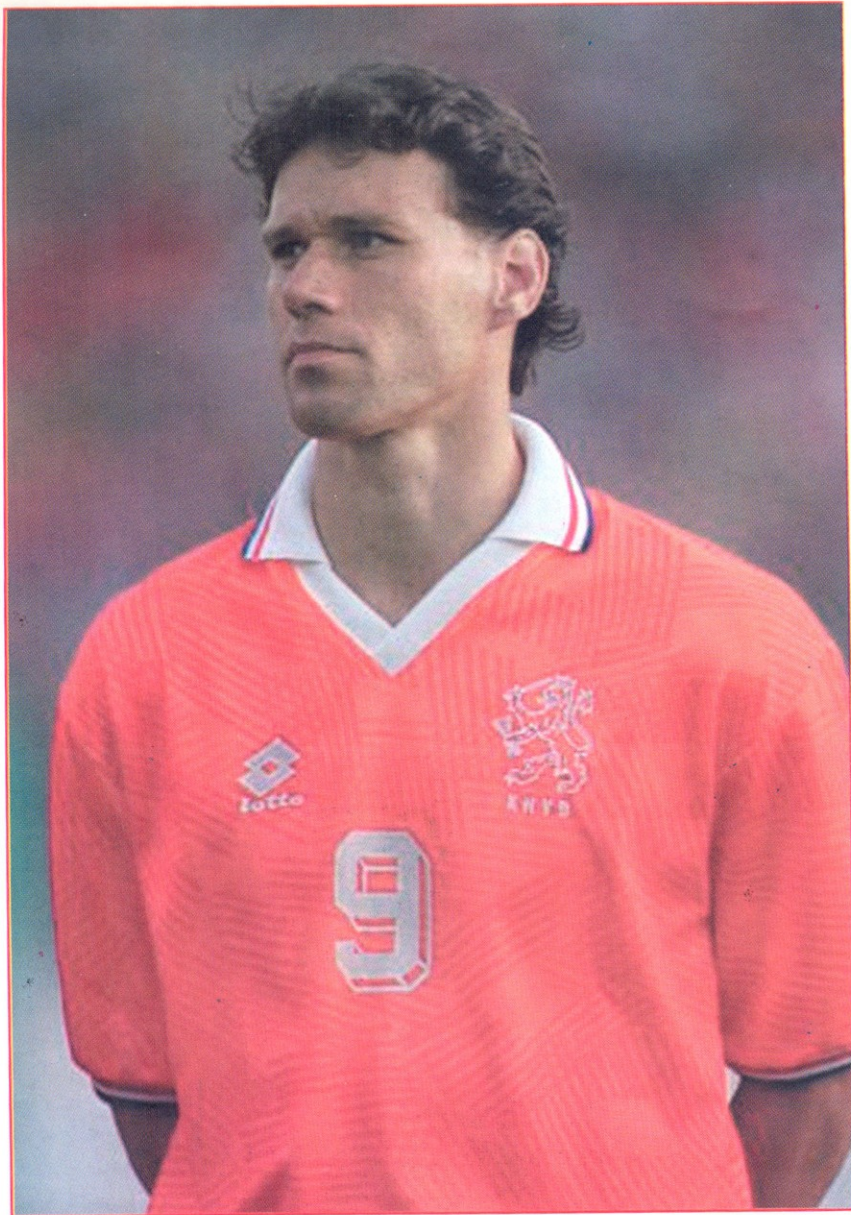
გენიოსი დიეგო არმანდო მარადონა

ომარ სივორი

რაიმონ კოპა

მარკო ვან ბასტენი სამჯერ აღიარეს ევროპაში საუკეთესოდ

სხვათაშორის, ის არის ადამიანი, რომელიც 1968 წელს, ჩემპიონთა თასის მოგების დამეს თანაგუნდელებს საზეიმოდ კი არ წაჰყვია, არამედ დაიძინა, ინგლისის ჩემპიონატში ერთი თამაში კიდევ დაგვრჩაო. მაშინ იგი 29 წლის იყო.

დღეს იგი სერ-ის წოდებითა და ინგლისური ფეხბურთის ხატება გახლათ. შეხედეთ მას, უსწორდით მას, ასეთია ლოზუნგი. ფეხბურთის თამაშისთვის თავის დანებების შემდეგ ის მთელი ცხოვრება ნიმუშად, ლეგენდად და ქარიზმად მუშაობს. თუმცა, რა საჭიროა ეს ირონია. იგი არის კიდევ ნიმუში და ლეგენდა.

ჩვენ ბობი ჩარლტონზე მოგახსენებთ, დიდთა შორის უთუოდ, ერთ-ერთ უდიდეს ფეხბურთელზე.

რობერტ ჩარლტონი — დაიბადა 1937 წლის 11 ოქტომბერს.

ლეგენდა ვახსენეთ და თუ ვინმე მართლაც ლეგენდად დარჩა, სწორედ ის უყარათო, ღარიბი კაცია, რომელმაც ორ ცოლთან ათზე მეტი ქალიშვილი გააჩინა და, როგორც ამბობენ, სიღარიბეში, გალოთებული აღესრულა.

არადა, გენიოსი იყო... უფრო სწორედ, ყოფილა. მასზე ლაპარაკის დროსაც შეიძლება იმის გამეორება, რაც ზემოთ ვთქვით: გუნდურ სახეობაში მარტო ხდებოდა ჩემპიონი.

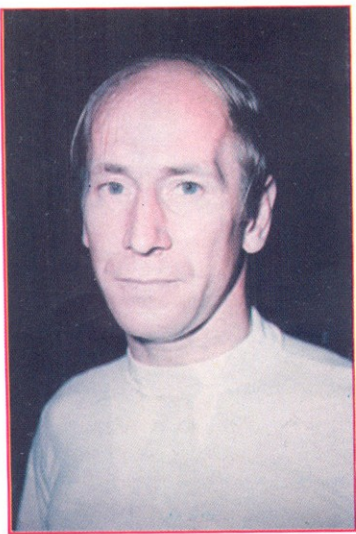
თან, რომანტიზმის ეპოქაში, მისებრი ეშხიანი თამაში, ფრთიდან მეტოქეთა გაპაპულება და ხანდახან, მეკარესთან პირისპირ დარჩენილის უკან დაბრუნება — გზად ერთისთვის ბურთის ფეხებს შორის გაძვრენა დამაიწყებელი — დავიწყებულის აღსრულება, ყველაფრის, თავიდან დაწყება და გოლის გატანა, რაღაც განსაკუთრებულს ქმნიდა.

ეს იყო გარიჩნა, კოჭლი კაცი. მას ცალი ფეხი მერორზე მოკლე ჰქონდა.

მანუელ ფრანსისკო დუმ სანტუში, იგივე ვარინჩა — დაიბადა 1933 წლის 28 ოქტომბერს.

ძალიან შორს წასვლა არ არის ყოველთვის აუცილებელი. ათი-თხუთმეტი წლის ამბავია. როდესაც კაცი, რომლის ბებიაც მის სახელს ვერ იტანდა მსოფლიოს სტადიონებზე ჰქუხდა. ის იყო უნიკალური ბომბარდირი. მას შეეძლო ბურთის კარში წაღმა, უკულმა და ყირამალა დარტყმა. იგი იყო საკლუბო ფეხბურთის ისტორიაში სრულიად ჯადოსნური გუნდის, ოთხმოციანი წლების მიწურულის „მილანის“ ერთ-ერთი დიდ ვარსკვლავთაგანი. რა არ იყო ის: ევროპის ჩემპიონი, ევროპის ჩემპიონთა და თასების თასის მფლობელი, საკონტინენტთა შორისო თასის მფლობელი, ევროპის სამეზის საუკეთესო ფეხბურთელი...

მისებრი ფორვარდი აღარ იქნება — დღეს ბევრი ასე ამბობს. ხოლო ერთადერთი ადამიანი დედამიწის ზურგზე, რომელსაც მასთან პრეტენზია ჰქონდა, იოჰან კრუიფი გახლდათ. კრუიფი ამბობდა, რომ ბასტენი ხელიდან გაშვებულ მომენტს სწორად მოუხერხებელ პასს აბრალებდა. კი მაგრამ, პასის მომცემს იდეალური გადაცემის ნი-

სერ რობერტ ჩარლტონი

ვარინჩა

ჭი რომ ჰქონოდა, მაშინ ხომ ის იქნებოდა ვარსკვლავი? — კითხულობდა ჰოლანდიური ფეხბურთის ლეგენდა და დასძენდა, როცა უდიდესი ვარსკვლავი ხარ, ცუდი პასიც უნდა მიიღო და გოლი შეაგლო.

„ისეთ რამეებს მთხოვს, თითქმის მე ვიყო კრუიფი“ — ასე იშორებდა აბეზარს თავიდან მარსელო, რომელსაც ბებიამ სახელად მარკო დაუძველდა. აბა, მარსელო რა სისულელეაო.

მარკო ვან პასტენი — დაიბადა 1964 წლის 31 ოქტომბერს.

სამჯერ არა, მაგრამ ერთხელ ევროპის საუკეთესო ფეხბურთელის ჯილდოს, „ოქროს ბურთს“, ის კაციც ფლობდა, რომელიც ასევე იშვიათი უნარის მითამაშედ შემოჩნრა ისტორიას. ერთხელ იმ კაცს, თუმცა რა კაცი, მაშინ 15 წლის ბიჭი იყო — მამასთან ერთად მალაროში მუშაობის დროს, რაღაც დანადგარმა თითი მოკვეთა. მამამ, ალბათ, თავი დამნაშავედ იგრძნო და მალაროში ჩასვლა აღარ მოსთხოვა ვაჟს. მამის ნებერამ ფეხბურთის მოედანზე გადაინაცვლა და დროის კვლას იქ მიჰყო ხელი. როგორც გაირკვა მისთვის დროის კვლის საუკეთესო სერხი სწორედ ბურთაობა ყოფილა.

იცი, რომ მას, ჩემპიონთა თასი, სხვა ვარსკვლავებს ოცნებად რომ ქცეოდათ, სამჯერ აქვს მოპოვებული? ცხადია, „რეალის“ შემადგენლობაში.

დიახ, რაიმონ კობაჩევსკიზე მოგახსენებთ, საფრანგეთში მცხოვრები პოლონელი ემიგრანტის შვილზე, რომელიც რაიმონ კობაჩევსკის ცნობილი და ჟურნალისტებისტეტი მეტსახელად „ბატონ მილიმეტრს“ უწოდებდნენ, რადგან ის ყველაფერს მილიმეტრების სიზუსტით ასრულებდა.

რაიმონ კობა — დაიბადა 1931 წლის 13 ოქტომბერს.

და იცი, „ოქროს ბურთის“ კიდევ ერთი ლაურეატი რატომ არ ზის ლიბერიის ციხეში, ვოქვათ, სამარადუამო პატიმრობის მუხლით (ნამდვილად მოახერხებდა რაღაც ისეთის დაშვებას ამ განაჩენისთვის რომ გამოეკრა ხელი)? იმიტომ, რომ ფეხბურთელი გახდა. და რატომ გახდა ფეხბურთელი? ძნელი სათქმელია, ბედმა იწება ასე.

ჯორჯ ვეა — დაიბადა 1966 წლის 1 ოქტომბერს

არ გვეთანხმებით, რომ განსაკუთრებული ნიჭი ისაა, თავდამსხმელი ვარსკვლავების ეპოქაში მეკარე რომ „ოქროს ბურთს“ მიიღებ? თან, ისევე ქარიზმა... დიდი მეკარე მრავლად ახსოვს მსოფლიოს, მაგრამ პელე თუ ბობი ჩარლტონი ინტერვიუებში მხოლოდ ერთის მოხსენიებას მიიჩნევენ სავალდებულოდ. ის რუსი იყო.

ლევ იაშინი — დაიბადა 1929 წლის 22 ოქტომბერს.

თქვენი ნებართვით აქ ფალკაოზე პოლ ვან სიმსტზე, ფრანსისკო ხენტოზე, გლენ ჰოდლზე, ფრიც ვალტერსა და მრავალ სხვაზე აღარაფერს ვიტყვით. ასე ვოქვათ, მერე რა, რომ ისინიც ოქტომბერში იყვნენ დაბადებულნი.

დამთხვევაა — იტყვის ერთი
განგებაა — განაცხადებს მეორე

ლეგენდარული რუსი მეკარე ლევ იაშინი

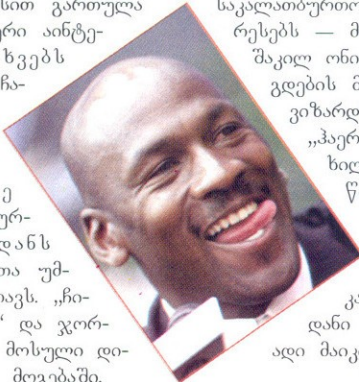
ჯორჯ ვეა — მას ლიბერიაში ძველი დაუდგეს

სხვადასხვა

ჩვენ გვიჩნდა ნათესაოი ფრენილი

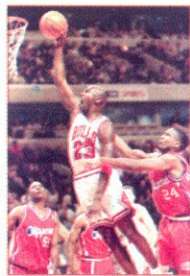
უცებ გაიბრინა ცხელმა ზაფხულმა, შემოდგომის ნახევარიც გაილია და პლანეტის პირველი საკალათბურთო ლიგის NBA-ს მორიგი სეზონიც კარს მოგვადგა. 29 გუნდი რეგულარული ჩემპიონატისთვის სამზადისით გართულა საკალათბურთო მსოფლიო კი ამათი თვალყურის დევნებით. გულშემატკივარს ყველაფერი აინტერესებს — მოიჩინა თუ არა აივერსონმა მარცხენა ნეკის სახსარი, რას დააბრუნებს ბურთის ჩა-

თავად წატეხელზე კალათბურთორდანი ტიტულთა უმალუმართავს. „ჩი-ბულზი“ და ჯორჯი მესამედ მოსული დი-თამაშის მოგებაში.

შაკილ ონილი და ვის წაეკიდება რაშიდ კოლესი, თუმცა კალათში გდების მოყვარულთა ყურადღება უსახური და მანჩანალა „ვანინგტონ ვიზარდსისკენ“ უფროა მიპყრობილი. რა გასაკვირია, ამ გუნდში ხომ „პაერის უდიდებულესობა“ მაიკლ ჯორდანი ითამაშებს. ჯორდანის ხილი ფრჩხილის ამბავს გაზეთები შაკილ ონილის მოტეხილ წინ დაწერენ. ახლა კი სულაც ყველა დროის უძლიერესი თელის საქმეში დაბრუნებაზე ლაპარაკი. 13 წელი უთამაშია „ჩიკაგო ბულზში“ და მოხვეჭილ პრიზ-რავლესობა ამ გუნდის 23-ნომრიანი მაისურით მოსილს კაცოსაც“ თუკი რამ მოუგია, ამ კაცის მეოხებით. ახლა კი დანი სხვადასხვა ცნებებია, სამწლიანი უქმობის შემდეგ NBA-ში ადი მაიკლი სულ სხვა გუნდს შეეშველება. რაც შეიძლება მეტი

თუკი მაიკლი კვლავ დაუბრუნდებოდა NBA-ს მოედნებს, არავის ეეჭვე-იგი ამას „ჩიკაგოს“ კი არა, „ვანინგტონის“ მაისურით მოსილი გააკეთებდა. ჯორდანს „ბულზში“ 13 წელი გაუტარებია „ვანინგტონში“ კი სულ წელიწად-მაგრამ ეს უკანასკნელი ხომ პირადად მისი გუნდია. ჯორდანი ჯერაც ფლობს „ვიზარდსის“ აქციათა ხუთ პროცენტს და „ჯადოქართა“ საქმეთა გამრიგებ-ნტიც გახლავთ.

ბოლა, რომ მართალია დნახევარი, კლუბ პრეზიდენ-

ბოლო ოცი წლის განმავლობაში ჯორდანის ნაშოვნე ფული არაერთ ასეულ უდრის, რაც ძირითადად კალათში ბურთის ყონადად ჩავდების წყალობით ძნელია ჯორდანის, როგორც საქმოსნის და ორგანიზატორის შეფასება. იგი წელიწადიც არ იყო შეფი, რაც არცთუ დიდი დროა დაქვეყნული „ვანინგტონის“ წამოსაყენებლად. სამაგიეროდ, ყველამ იცის, რომ მაიკლ ჯორდანი დიდი თელია და მისი საქმე კაბინეტში ჯდომა და ქაღალდებზე ხელის მოწერა კი მერე რა რომ მაიკლმა 39 წელს მიუკაცუნა. საკალათბურთო მსოფლიო იმედოვნებს რომ მას ის საქმე არ დაეიწყება რაც ყველაფერზე და ყველაზე უკეთ ეხერხება.

მილიონს შეუძენია. ორი ფეხზე კალათბურთორი არა, მოედანზე სირბილია.

აგერ ახალი სეზონიც მოდის, რიგით 56-ე და როგორც ჩანს კიდევ ბევრ თამაშში ენახავთ ბურთის ჯადოქარს, რომელზეც უახლოესი წარსულის კიდევ ერთმა დიდმა ვარსკვლავმა ჩარლზ ბარკლიმ თქვა: თუ ჯორდანი კალათბურთს დაუბრუნდება, გაირდებით მეც გავახალგაზრდავები და იმ გუნდში მივალ, სადაც იგი ითამაშებს.

ირაკლი ფირაშვილი

ექსცენტრული ქცევისა და უთანაბრო შედეგების მიუხედავად, საჭის დიდი ოსტატია და „უილიამსის“ გუნდიც სულ უფრო ემსგავსება „ფერარისს“ და „მაკ-

ლარენის“ მთავარ კონკურენტს, მომავალ სეზონში ყველაზე პრესტიჟულ ავტორბოლას, ალბათ ორი კი არა, სამი ფავორიტი ეყოლება. მონტოია „ფორმულაში“ ამერიკული „კარტიდან“ წელს გადმოვიდა, ხოლო უკუმოდრაობა გააკეთა ცნობილმა პილოტმა ალექს მანარდიმ, რომელიც ბოლო კვირების ტრაგიკულ მოვლენათა ერთერთი პერსონაჟი გახდა. ის ლიდერობდა „კარტის“ მორიგ ეტაპზე, როცა საშინელ ავარიამო მოჰყვა და ორივე ფეხი დაკარგა. გადარჩება ან არა...

ლავით ბეჯა

სტამბოლის სამიტი იუგოსლავიის თავკაცობით

დავით გულა

სტამბოლში

ევროპის რჩეული კალათბურთელები შეგროვდნენ და კონტინენტის პირველობის ფინალური ეტაპი ჩაატარეს. იქ იყო მთელი ბალტიისპირეთი: ლიტვა, ლატვია, ესტონეთი; თითქმის მთელი ბალკანეთი: იუგოსლავია, ხორვატია, სლოვენია, ბოსნია, საბერძნეთი; დასავლეთ ევროპას იტალია, საფრანგეთი, ესპანეთი და გერმანია წარმოადგენდნენ, უკიდურეს აღმოსავლეთს - რუსეთი, ხოლო გეოგრაფიულად არცთუ ევროპული თურქეთი მასპინძელი გახლდათ. მივამატოთ ამას მთლად აზიური ისრაელი, აგრეთვე უკრაინა და მივიღებთ 16 ქვეყანას, ოთხ ჯგუფად დაყოფილს მერვედღიანლში გასვლისთვის მებრძოლს.

ჩემპიონის ვინაობა ადრინდლებზე ძნელად ამოსაცნობი იყო, რადგან ბარე 5 ქვეყანა ისედაც ფლობდა საჩემპიონო ამბიციებს და ტრადიციებს, თურქებს ათასობით ხმისგან შეკრული ქუხილისაც ვიმედებოდით, ადრე უპრეტენზიო გერმანია და ესპანეთი კი კალათბურთის ნაციონალური ასოციაციიდან (ნბა) მოვლენილი პროფესიონალებით აპირებდნენ გვიანტთა დამსობას; ლიტვამ სიდნეის ოლიმპიადაზე მესამე ადგილი დაიკავა, საფრანგეთი ვიცე-ჩემპიონი გახდა და... მოკლედ, ჩემპიონატი არეულ მონასტერში დაიწყო.

ჯგუფურ ტურნირში სიტუაციას ნათელი არ მოჰფენია. თითქმის ყველა ნაკრებმა მინიმუმ ერთი თამაში წააგო და დიდი ანგარიშებიც, ვინმეს გამოკვეთილ უპირატე-

სობას რომ ასახავდა, ძლიერ ნაკლებად იყო. კლასიკური კალათბურთი ითამაშა მხოლოდ იუგოსლავიამ, რომელსაც ერთხელაც არ გაუხდია საქმე საეჭვოდ და სამივე ჯგუფური თამაშის მოგებით ცხადყო: დირიჟორობას აპირებდა.

ეს ფაქტი ვეღარც გამოცხრილვის პროცესმა შეარყია. მეოთხედფინალის 3 თამაშში დიდი დრამატიზმი სუფევდა. თურქებმა მხოლოდ დამატებით დროში მოუგეს ხორვატებს, გერმანიამ საფრანგეთს ოთხიოდე ქულით გაუსწრო დირკ ნოვიცკის გმირობის წყალობით, ხოლო რუს-ესპანელთა ბრძოლის ბუდი ბოლო წუთებზე მხოლოდ იბლის ჩარევამ გადაწყვიტა. ამ ყველაფრის პარალელურად იუგები ლატვიას ემასხრებოდნენ, რაც 114:78-ით გამოიხატა.

მერე და მერე, ფინალისკენ, ტელეკამერები სულ უფრო ხშირად უჩვენებდნენ თურქთა შემოიღულ სახეებს, რომლებსაც, ძველი გამოთქმის თანახმად, ცა ქუდად არ მიჩნდათ და დედაშიწა ქალანდად. ხორვატიის დამატებით დროში ძლევას ნახევარფინალიდან ნოვიცკისა და კომპანიის გაძევება მოჰყვა და თურქოდღღუღ, თურქჯანმა, ქუთლუაიმ, ნაკრების სხვა კალათბურთელებმა, 20 ათასმა მყვიარალა ქომაგმა და ზოგადად, 50-მა მილიონმა თურქმა დაიჯერა, რომ ევროპის საკალათბურთო კენწეროზე ისინი უნდა იყვნენ, მაგრამ ფინალშივე იყო იუგოსლავიის დიდებული ნაკრები პრედრავ სტიოაკოვიჩითა და დეიან ბოდროვათი, რომელსაც ფეხებზე ეკიდა მთელი ეს წვილ-კვილი და გიჟური სიფათები, რადგან მთავარ საქმეში სწორედ სამაგალითოდ სჯობნიდა მეტოქეს. იუგოსლავიამ მოიგო 78:69 და დაიბრუნა ტიტული, რომელიც ორი წლით იტალიელებს ებარათ.

იუგოსლავიელმა მარკო ჯარიჩმა ჩატენა

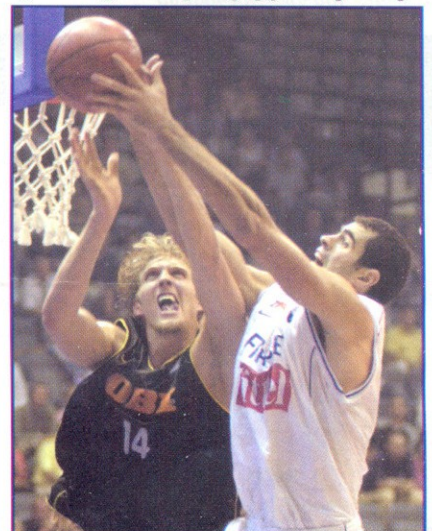

ფრავმენტი სტამბოლიდან: რუსეთი-ესპანეთი

იუგოსლავიის ნაკრებმა სტამბოლში ჩემპიონობა დაიბრუნა

დირკ ნოვიცკი (შავი მაისურით) ჩემპიონატის მთავარ ფიგურათაგანი იყო

სანამ US OPEN მანკმბანი ჩამოსებრად...

ნიუ იორკი სექტემბრის ერთ
შავ დღეს დაიქცა.
ორი ჯვირის წინ ვი იქ
ცხოვრება ტრადიციულად
დღედა, ტყუპი ცათამბჯენების
პერსონალი უმფოთველად
შრომობდა და შუადღის
შესვენებისას ინგერესით
უჭვრეტდა კომეტასავით
გაქანებული ჩოგბურთის
ბურთის ლოგოს – „ამერიკის
ღია პირველობის“
სიმბოლიკა მთელ ქალაქს
იყო მოდებული.

გამარჯვებული ვინუს უილიამსი

ლეიტონ ძიუიტმა ზეცას მადლობა უძღვნა

REUTERS

დავით გულუა

„**ვლუზინგ მედოუზე**“ შემდგარმა ამ შეჯიბრებამ „დიდი სლემის“ წლებგანდელი სურია დაასრულა. მე-200 ჩოგნის მიერ ანდრე აგასის გაგდების დარი ხმაურიანი სენსაცია არ ყოფილა, საწყის წრეებში ფავორიტები წვრილფეხობას იოლად გაუსწორდნენ. მერე და მერე კი საცერი უფრო მკაცრად ამუშავდა და მეოთხე წრეში მოშორდნენ კორტებს ტიმ ჰენანი და გორან ივანიშვიჩი. ხორვატს განსაკუთრებით ქომგობდნენ, როგორც უიმბლდონის გამარჯვებულს და „მედოუზისას“ კი აბსოლუტურ უიღბლოს: იქ 4 ჩასვლიდან ივანიშვიჩიმა ოთხივეჯერ პირველ წრეში წავაგო, ამიტომ წლეულს საველეური არ ეთქმოდა.

იყო სასტიკი მატჩებიც. შარშანდელი გამარჯვებული მარატ საფინი ბეწვზე გადაურჩა ადრეულ გავარდნას. ხორვატმა ივან ლუბიჩიმა მას სიქა გააცლა, თვითონაც გაიცალა და საბოლოო ანგარიში მთლიანად ტაიბრეიკიანი იყო: 7:6 (7:5), 6:7 (2:7), 7:6 (7:5), 7:6 (7:5) საფინის სასარგებლოდ. დიახ, საფინს არ ეწერა თა-

პიტ სამპრასი: გამარჯვების დრო კიდევ დადგება

ვიდანვე წაგება, ის უნდა გასულიყო ნახევარფინალში და რუსთა თავხედობაში წილი დაედო — გადამწყვეტი სტადიის 4 ვაჟი მონაწილიდან 2 რუსი გახლდათ, საფინი და უხიაგი სოჭელი ჟენია, იგივე ევგენი კაფელნიკოვი. ფინალს ვერცერთმა ვერ უწია, პიტ სამპრასმა და ლეიტონ ჰიუტმა ამის უფლება რუსებს იოლად წაჰკვარეს. ეს უფრო ავსტრალიელზე

ითქმის, რომელმაც ადგილობრივი საზოგადოების, ალბათ, გასახარად (რუსულ — ამერიკული ურთიერთობიდან გამომდინარე) ერთ საათში გაათახსირა კაფელნიკოვი 6:1, 6:2, 6:1 და ცხადი გახადა, რომ აწყვეტის უმაღლეს სტადიაში იყო.

სამპრასს უკვე გამოეგლო უხნელესი მერვედფინალი. პატრიკ რაფტერთან, მერე მეოთხედფინალი ანდრე აგასისთვის მოეგო უაღრესი გაჭირვებით, რაც 6:7 (7:9), 7:6 (7:2), 7:6 (7:2), 7:6 (7:5)-ში გამოხატა და ამ ღვაწლიანმა კაცმა, რომელსაც „დიდი სლემის“ 13 ტიტული ამძიმებს, ნახევარფინალიც ღირსეულად ჩაამთავრა, იქით კი ძალა აღარ ეყო, თუ ჰიუტი იყო მეტისმეტად ძლიერი... ფინალში ავსტრალიელის უპირატესობა აშკარა გახლდათ. მან ძნელად მხოლოდ პირველი სეტი მოიგო, მომდევნოებში კი თითო გეიმის მეტი აღარ დაანება მეტოქეს. ჰიუტის სტატისტიკაში ყურადღებას სწორედ პარტიების „დიდი ანგარიშებით“ მოგება იქცევს. მთელ „ოუფენზე“ მან მხოლოდ 2 ტაიბრეიკი ითამაშა (შეადარეთ სამპრასის 4 ტაიბრეიკს აგასისთან ერთ თამაშში), პარტიათა მეტი წილი 6:2 და 6:3-ის დარი ანგარიშებით მოიგო და კაფელნიკოს რაც უყო, მოგახსენეთ. მოკლედ, ის კონტა თასი, ფინალის მერე რომ ჩააბარეს, ჰიუტზე ალალია და მით უფრო ალალია ისეთივე პრიზი ვინუს უილიამსისთვის. ერთი ერის ორი კაცი გავიდა ვაჟთა ნახევარფინალში და ქალებში კი მეტი მოხდა: ფინალი უილიამსების ოჯახურ საქმედ იქცა.

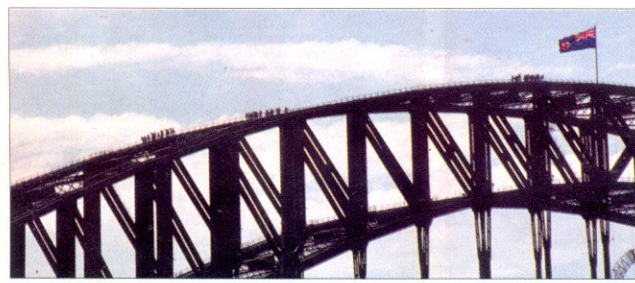
ამერიკის ღია პირველობას წვიმა არ მოკლებია

ჰარბორ ბრიჯი- რომორც ეპერესტი

**ახთანდელ გურასაშვილი
ავტორის ფოტოაზი**

ჰეიბა, მიიმე, მაგრამ მაინც ელენგანტური და ჰაეროვანია სიდნეის „ჰარბორ ბრიჯი“. იქაურებს კი ამ ხიდისთვის იმთავითვე მეტად პროზაული სახელი — ტანსაცმლის ჩამოსაკიდი უწოდებიათ. „ჰარბორ ბრიჯისთვის“ მათ ეს სახელი მისი თაღის მოყვანილობის გამო შეურქმევიათ, მაგრამ რას იფიქრებდა მაშინ ავსტრალიელი რკინიგზელი ინჟინერი ჯონ ჯობ კრუ ბრედფორდი, რომ 1932 წელს მისი პროექტით აგებული ეს საპორტო ხიდი ამ ქალაქის სიმბოლო გახდებოდა. ბრედფორდი, ალბათ, ვერც იმას იფიქრებდა, რომ ამ ფოლადის კონსტრუქციას თავისი პირდაპირი დანიშნულების გარდა სხვა ფუნქციასაც დააკისრებდნენ.

განსხვავებული და ორიგინალური იდეა ავსტრალიელ მთაშველებს დაებადათ. არ მათ თავიანთი ლუნდულა ალპინისტური სამოსი „ჰარბორ ბრიჯზე“ არ ჩამოუკიდიათ. „უბრალოდ“, ერთ მშენებელ დღეს მთაშველ-

ლებმა თვით დელაძის უმაღლეს მწვერვალზე საიერიშო სამზადისი ამ ხიდზე დაიწყეს. უფრო ზუსტად მეკლდეურობაში სავარჯიშოდ ხიდის ბურჯებს მიადგნენ. მართლაც, ამ რკინა-ბეტონითა და გრანიტით ნაგებ ეგება ბურჯებზე აბლოტბულ კაცს ტექნიკურად არც დელაძის კენწეროზე ასვლა გაუჭირდება, მით უმეტეს, რომ ევერესტს საიდანაც უნდა მოუარო, „ჰარბორ ბრიჯის“ ბურჯთა მსგავსი, მთლად შვეული პიტალო, არსად შეგხვდება.

მაგრამ საევერესტო თავდასავლებსთვის ყველას არ მოუწვდება ხელი. ასეთ „ხელოვნულ“ კაცს იქ არაფერი ესაქმება. მათთვის სიდნელებს თავიანთი პატარა „ევერესტი“ აქვთ. და ეს „ევერესტი“ „ჰარბორ ბრიჯია“, რომლის დალაშქვრასაც აქაურებიცა და უცხოელი ტურისტებიც მრავლად ესწრაფვიან. ოღონდ მათ ხიდის ბურჯებზე კი არ მიაქვთ იერიშები, არამედ ლითონის თაღის კენწეროზე თუმცა,

არც მისი დალაშქვრია მთლად იოლი.

ამ 1150-მეტრიანი ხიდის თაღი უძველესი წერტილი წყლის ზედაპირიდან 135 მეტრითაა დაცილებული. ეს ციფრი თუ ბევრს არაფერს გუბნებათ, წარმოიდგინეთ, რომ იქ ერთმანეთზე დადებული ორი ჩვენი გაუბედურებული „ივერია“ აღიმართება და კიდევ ერთი ხუთსართულიანი დაშენდება, საბჭოური „ხრუშჩოკები“ კი მეტიც გამოიჭრება.

ჰოდა, ასეთი სიმაღლიდან გადმოხედვას ყველას გული და ნერვები ვერ უძლებს. ზოგსაც მუხლში ძალა არ ჰყოფნის იქ ასაღწევად, მაგრამ ვინც მაინც შეუწყება იქითკენ მიმავალ საფეხურებს, მათ მეგზურ-ინსტრუქტორები, ალპინაიდის მონაწილეთა მსგავსად, ათეულგებად ყოფენ და ტაატით მიუყვებიან რკინის „ფერდობს“.

ეს ყველაფერი, ევერესტისა არ იყოს, ფული ღირს. ასე რომ, „ჰარბორ ბრიჯის“ საფეხურების დასაწყისში ფულის მახეა, რომელთანაც გრძელი რიგი გაჭიმულია. თანაც იმ რიგში წინასწარ ადგილდაბეგებულნი ღვანან. მათგან შემოსული თანხა ქართველებივით მავან კორუმპირებული ვიბებში კი არ მიდის, არამედ ხიდის მოვლა-პატრონობას ხმარდება და სახელმწიფო ხაზინაშიც შედის.

„ჰარბორ ბრიჯის“ ფულის მა-

ხეში თუ გაებებით და მის კენწეროზე აფრიალებულ ავსტრალიის დროშებამდე ააღწევთ, იქიდან დიდებული სანახაობა გადაგეშლებათ. იქვე, აღმოსავლეთით ჩანს სიდნეის ოპერის ზღაპრული შენობა, რომლის სახურავის პროექტიც მის არქიტექტორს, დანიელ იორგ ეტცონს იაღქნებმა შთააგონა, თავისი ქმნილების საზეიმო გასწისი მერე კი ეს არქიტექტურული შედეგები „ჰარბორ ბრიჯის“ ქალაქის სიმბოლოს სტატუსში შეეცვია. ძველ და ახალ სიმბოლოს შორის მოქცეულა სიდნეის პორტი, ეს სამივე კი ისე ჰარმონიულად ერწყმის ერთმანეთს, რომ ერთ მთლიან ანსამბლად წარმოგვიდგება.

ამიტომ, ბევრი ამ ანსამბლს, როგორც ერთ მთლიანს, სიდნეის სიმბოლოდ აღიქვამს — თავად „ჰარბორ ბრიჯის“ ლითონის კონსტრუქციებზე დაკიდებული ვე-

ება ხუთი რგოლი კი კიდევ ერთხელ შეგვახსენებს, რომ სიდნეი ოლიმპიური ქალაქია.

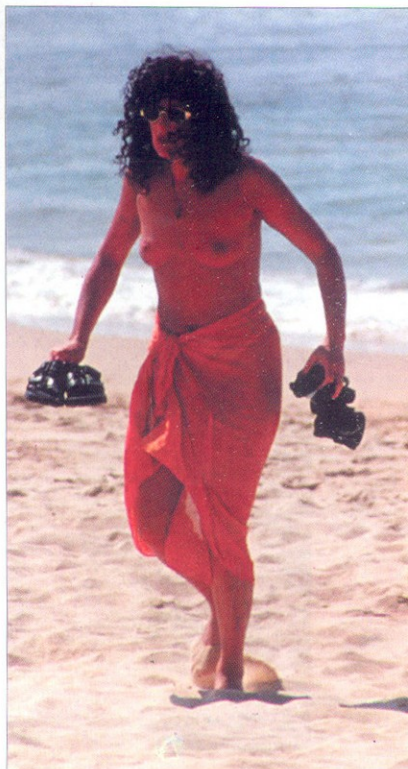
სიდნეი ზოგადად ძალზე სპორტული ქალაქია, რომლის მკვიდრნი, უპირველეს ყოვლისა, საწყალსონო სახეობებით არიან გატაცებული. ამაში უცხოც უძალდარწმუნდება, თუ „ჰარბორ ბრიჯიდან“ თვალს გადაავლებს ქალაქს, რომელიც ხელის გულივით მიჩანს.

ქალაქი ამწვანებულ კუნძულებზე და ნახევარკუნძულებზეა გაშენებული. ტასმანიის ზღვის მიწის ამ ყურეში აფრიანი ნაკვები დაცურავენ. აქ ხშირად იმართება აფროსანთა შეჯიბრებები, რომლებშიც მსოფლიოს საუკეთესო იახტსმენები მონაწილეობენ. იქვე, სიდნეის ყურეში ეწყობა მართონელ მოცურავეთა პაექრობები, ხორბლისფერ ქვიშა პლაჟებზე კი უამრავი ხალხია, განსაკუთრებით მენლის

სანაპიროზე, რომელიც იქ მოსულს ყოველ დღით დავარცხნილი — დასუფთავებული ხვდება. ლურჯი ტალღები პურის ყანასავით ლივლივებს, ზოგჯერ კი ატორტმანებულ-აბობოქრებული ტალღები ნაპირისკენ ვეება მორბევით მოგორავს და მაშინ იქაურობა ჩვენთვის უცხო და ეკზოტიკური სერფინგის მოყვარულებით ივსება. ამ დროს ყველას ავიწყდება ქვეშაში, მზის სხივებში ნებივრობა, პლაჟის ფრენბურთი, აფროსნობაც, ნიჩბოსნობაც და საერთოდ ყველანაირი ნაოსნობა. ტალღების ოღნავ გამოცოცხლებზე და ახმაურებაზე დიდ-პატარა ილღაში სერფინგამოჩრილი მენლის სანაპიროსკენ მიიქარის.

სიდნეის ყურეში ვნახეთ ჩვენთვის ასევე უცხო სპორტის სახეობა, რომელსაც „პარასიელს“ უწოდებენ.

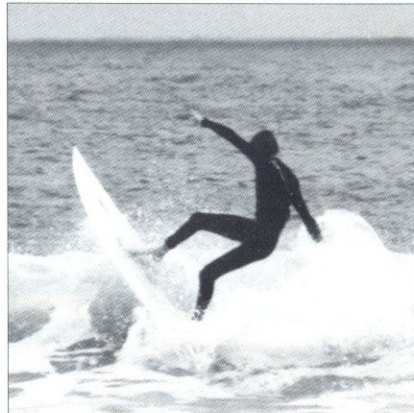
ეს თავისებური საპარაშუტო

სპორტია, ოღონდ მისი მიმდევრები არც თვითმფრინავიდან ხტებიან, არც საჰაერო ბურთის გონდლიდან და არც სხვა რამ ხელოვნური თუ ბუნებრივი სიმაღლიდან. ისინი თოკზე გამობმული პარაშუტით, რომლის მეორე ბოლო კატარღისთვის ჩაუბამთ, სტარტს იმავე კატარღიდან იღებენ, უმალ ცაში იჭრებიან და აღმაღლმა დაფრინავენ. ერთნი ზოგჯერ ისეთ სიმაღლეზე აღიან, რომ იქიდან თავიანთი კატარღა ასანთის კოლოფის ოდენა ჩანს, ან სულაც კარგავენ

მხედველობიდან. მეორენი წყლის ზედაპირზე ქროლვას ამჯობინებენ ისევე, როგორც საწყალოსნო მოთხილამურნი ფეხშიშველა სრიალისას. სათანადო საფასურად ამგვარი საწყალოსნო საჰაერო თავგადასავალი ნებისმიერ მსურველს შეუძლია — გამოცდილსაც და გამოუცდელსაც, ვინც ამ „თავდაყირა“ საპარაშუტო სპორტის ანბანს არ იცნობს. ახალბედას ამგვარი თავგადასავლების „პროფესორი“ „კალთაში“ ისვამს და მასთან ერთად პარაშუტზე დაკიდებული დაფრინავს.

ცაში დაფრინავს ჰიდროპლანიც, რომელიც მიელ ყურეს თავს დასტრიალებს სახიფათო შემთხვევის თავიდან ასაცილებლად და მაშველის მოსახმობად. თავად ყურეში კი საწყალოსნო „მოტოციკლებით“ დაქრან პოლიციელებიც, რადგან დღისით საზოგადოებრივი თავშეყრის ადგილები იქ მგონი უფრო მეტია, ვიდრე ხმელეთზე. თუმცა, ჩვენი დაკვირვებით, ის ჰიდროპლანიცა და საწყალოსნო „მოტოციკლებიც“ ბენზინს ამოდ ხარჯავენ, რადგან იქ ჩვენსავით არც აყალმაყალი, ჩხუბი, დავიდარაბა, გაჩაღობა, ბათქა-ბუთქია და არც არავინ იხრჩობა — ავსტრალიაში ხომ დიდიან-პატარიანად ყველა კარგი მოცურავეა.

ახლა სიდნეელებს გაზაფხული დადგომიათ. მიუხედავად იმისა, რომ ნაზამთრალი წყალი ჯერ კიდევ ცივია, მენლის პლაჟი დღითიღე ხალხით ივსება, თავად ყურე ნაირფერი იალქნებით იფარება, ცა კი პარაშუტებით იქარვება.

სიდნეი სპორტული ქალაქია...
სიდნეი ოლიმპიური ქალაქია..

